ХАРЬКОВ 31
ПЕР. КОРОЛЕНКО 18
БИБ-КА КОРОЛЕНКО

Пралетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Камуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 294 (6270) | 23 снежня 1938 г., пятніца | ЦАНА 10 КАП.

СУСТРЭНЕМ XX ГАДАВІНУ ЎТВАРЭННЯ БЕЛАРУСКАЙ ССР НОВЫМІ ВЫТВОРЧЫМІ ПЕРАМОГАМІ!

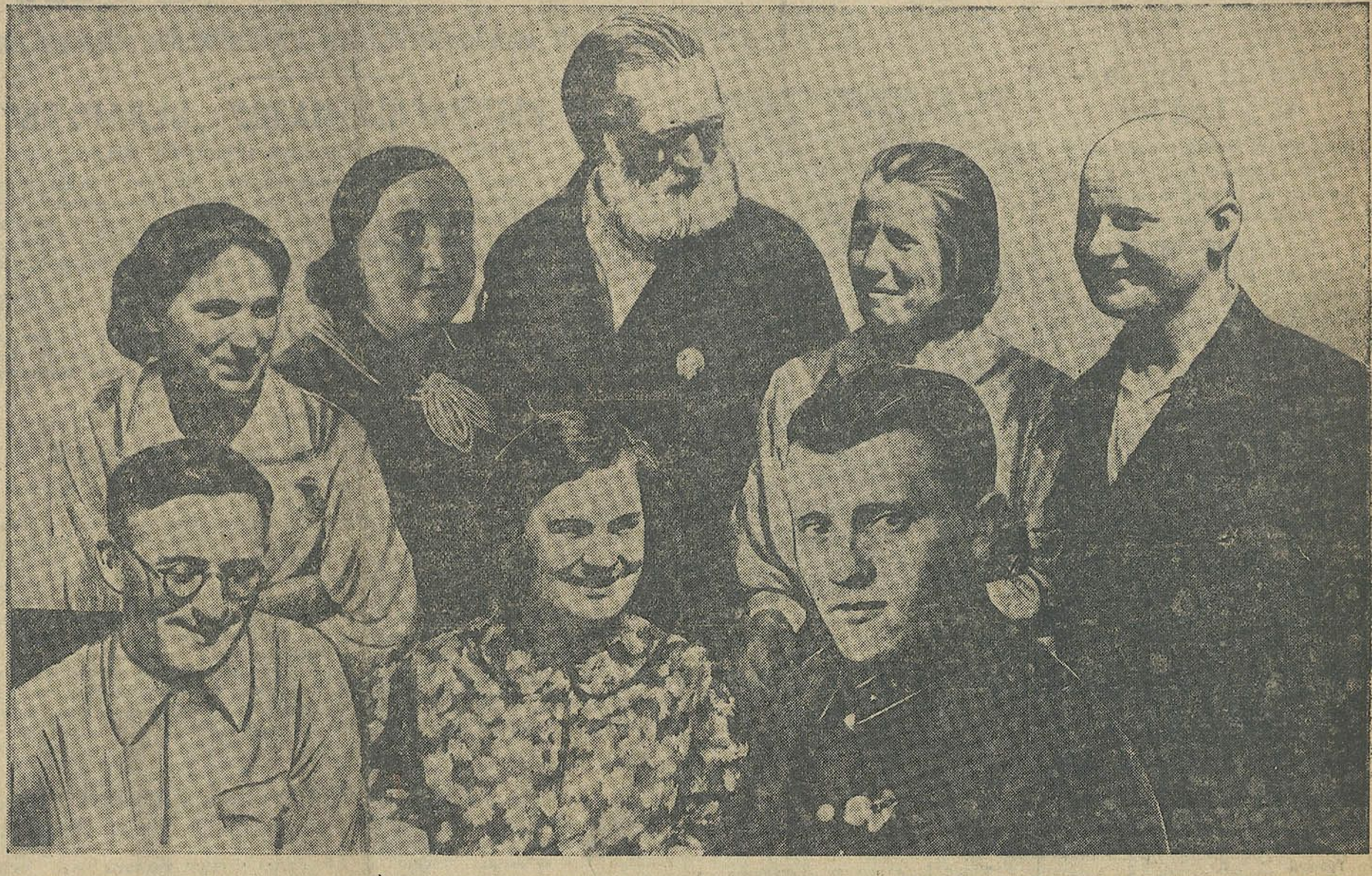

Знатныя людзі Совецкай Беларусі — дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР і БССР. Злева направа (у першым радзе): тт. Г. Я. Белкін, Н. П. Лісунова, А. М. Абрамаў. У другім радзе — Е. В. Белая, Е. С. Ханіна, Н. Е. Батоўкін, С. С. Ефіменаў, Н. І. Суганава. Фото С. Грыка.

Перад вялікай урачыстасцю

Дзевяць дзён асталося да вялікага дня — 1 студзеня—дня 20-годдзя Беларускай Совецкай Социялістычнай Рэспублікі. Рыхтуючыся да ўсенароднага свята, працоўныя БССР з гонарам аглядаюцца на пройдзены слаўны шлях барацьбы і перамог, заваяваных пад вадзіцельствам геніяў чалавецтва Леніна і Сталіна, пад баявымі сцягамі большэвіцкай партыі.

Толькі Вялікая Кастрычніцкая социялістычная рэвалюцыя прынесла паднявoленым народам Беларусі вызваленне ад социяльнага і нацыянальнага гнёту. Толькі дыктатура пролетарыята адкрыла народам Беларусі, як і ўсім народам былой царскай Расіі, дарогу да шчаслівага, светлага, радаснага жыцця. Толькі ўстанаўленне совецкай улады ў нашай краіне дало магчымасць працоўным разбіць ланцугі рабства, вызваліцца ад цяжкага ярма буржуазна-памешчыцкай дзяржавы.

Большэвіцкая партыя з'яўляецца сапраўдным тварцом беларускай дзяржаўнасці. Заснавальнікамі і арганізатарамі БССР, як суверэннай совецкай дзяржавы, з'яўляюцца геніяльныя правадыры Ленін і Сталін.

На ўсім працягу сваёй многавяковай гісторыі беларускі народ не меў сваёй дзяржаўнасці. Сваю дзяржаўнасць беларускі народ атрымаў выключна ў рэзультаце перамогі Вялікай Кастрычніцкай социялістычнай рэвалюцыі, пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа.

Здраднікі—беларускія нацыяналісты, пасля перамогі Кастрычніка, з усіх сіл імкнуліся адарваць працоўных Беларусі ад брацкага рускага народа, паднявoліць беларускі народ, аддаць яго ў кабалу германскім і польскім імперыялістам. Выкрыўшы манеўры здраднікаў — агентаў замежных разведак, беларускі народ настойліва змагаўся за добраахвотны, свабодны саюз працоўных совецкіх рэспублік. Працоўныя Совецкай Беларусі пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі назаўсёды выгналі са сваёй зямлі нямецкіх і белапольскіх акупантаў і іх подлых пасобнікаў.

Першы Усебеларускі з'езд Советаў у сваёй дэкларацыі ўрачыста і ўладарна заявіў:

«...Рабочыя і сяляне Беларусі... сазнаюць, што яны з'яўляюцца адным з атрадаў вялікай пролетарскай арміі, што без цеснага саюза з рабочымі і сялянамі ўсіх совецкіх краін ім не закончыць будаўніцтва новага, свабоднага жыцця, не завяршыць пачатых социялістычных пераўтварэнняў...»

Мы сёння змяшчаем матэрыялы, якія наглядна і пераканаўча паказваюць, як змянілася наша краіна за 20 год совецкай улады, якое бяздонне ляжыць паміж старой дарэвалюцыйнай Беларуссю і Беларускай ССР, якія багатыя плады прынесла ленінска-сталінская нацыянальная палітыка.

Што ўяўляла сабой Беларусь у мінулым? Аб гэтым ярка гавораць змяшчаемыя намі сёння гістарычныя дакументы. Яны адраджаюць змрочныя старонкі страшэннага мінулага, яны гавораць аб жудасным бяспраўі, прыгнечанні, жабрацтве працоўных дарэвалюцыйнай Беларусі. Старая Беларусь з'яўлялася надзвычай адсталай аграрнай краінай з мізэрнай прамысловасцю поўсаматужнага тыпу, з прымітыўнай сельскай гаспадаркай, краінай суцэльнай непісьменнасці і дзікага свавolля памешчыкаў, капіталістаў і царскіх чыноўнікаў, краінай нацыянальнай розні і гнёту.

Гэта была калонія царскай Расіі, забітая, паднявoленая акраіна Расійскай імперыі — страшнай турмы народаў. Памешчыкі і капіталісты, правіўшыя Расіяй, ператварылі Беларусь у сырцовы прыдатак імперыі, у крыніцу шалёнай нажывы за кошт жорсткай эксплаатацыі рабочых і сялян.

Царскі ўрад свядома затрымліваў развіццё акраін, каб не развіваць рабочы клас, каб не мець ачагоў рэвалюцыйнага руху. Царскі ўрад культывіраваў на акраінах патрыярхальна-феадальны гнёт, каб трымаць масы ў рабстве і нявуцтве.

Прайшло 20 год. У вечнасць канула цемра ночы. Не пазнаць цяпер нашу краіну. Як лета ад зімы, як дзень ад ночы, адрозніваецца социялістычная рэспубліка ад ранейшай жабрацкай акраіны Расіі.

Дзякуючы ажыццяўленню ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, у БССР пры дапамозе рускага народа створана перадавая буйная прамысловасць, узброеная па апошняму слову тэхнікі. У 23,6 раза вырасла валавая прадукцыя социялістычнай індустрыі. Зусім новыя галіны прамысловасці створаны ў Совецкай Беларусі. У корані змяніўся твар нашых гарадоў, стаўшых буйнымі індустрыяльнымі і культурнымі цэнтрамі. Квітнее і развіваецца социялістычная сельская гаспадарка Совецкай Беларусі. Калгасны лад забяспечыў няспынны рост заможнасці і культуры беларускага селяніна. Цэнтральны Камітэт ВКП(б), асабіста таварыш Сталін, саюзны ўрад нястомна клапоцяцца аб калгасным сялянстве БССР і аказваюць яму ўсямерную дапамогу.

Пад благадатнымі праменнямі Сталінскай Канстытуцыі пышна расцвіла культура народаў БССР, нацыянальная па форме, социялістычная па зместу.

Роўнай сярод роўных 11 саюзных рэспублік ідзе БССР па шляху да комунізма.

Працоўныя БССР добра ведаюць каму яны абавязаны сваім шчасцем, сваім радасным жыццём. Беларускі народ бязмежна аддаты партыі большэвікоў і вялікаму правадыру таварышу Сталіну. Беларускі народ усімі сіламі дапамагаў і дапамагае слаўнай совецкай разведцы выкрываць і знішчаць подлых агентаў фашызма — трацкісцка-бухарынскіх і буржуазна нацыяналістычных шпіёнаў, якія імкнуліся ўсякімі сродкамі адарваць Беларусь ад вялікага Совецкага Саюза, зноў надзець на шыю працоўных ярмо капіталізма.

Беларускі народ добра памятае, што ён жыве і працуе на рубяжы з капіталістычным Захадам, і ён свята выконвае свой ганаровы абавязак — мацаваць магутнасць і абароназдольнасць сваёй любімай радзімы. Ён трымае дзяржаўную граніцу на моцным сталінскім замку. І гора ворагу, які асмеліцца пасягнуць на нашы рубяжы!

Адзінай дружнай социялістычнай сям'ёй, цесна аб'яднаўшыся вакол роднай большэвіцкай партыі і вялікага правадыра таварыша Сталіна, сустракаюць працоўныя Совецкай Беларусі дзень вялікай урачыстасці — дзень 20-годдзя БССР — дзецішча Вялікай Кастрычніцкай социялістычнай рэвалюцыі.

ЗАКРЫЎСЯ ПЛЕНУМ ЦЭНТРАЛЬНАГА СОВЕТА АСОАВІЯХІМА БССР

21 і 22 снежня на IV пленуме Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР ішлі спрэчкі па дакладу старшыні Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР тав. Спасава. За 2 дні выказалася 42 чалавекі. Выступаўшыя давалі вызначэнне дзейнасці Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР. Таварышы Сухоцкі (Мазыр), Драздоў (Бешанковічы) і інш. указвалі на адсутнасць аператыўнага кіраўніцтва, адарванасць ад нізавых арганізацый. Цэнтральны Совет не арганізаваў работу на аснове ініцыятывы і самадзейнасці членаў Асоавіяхіма, па-бюракратычнаму кіраваў арганізацыямі і мерапрыемствамі.

Асабліва рэзкай крытыцы была падвергнута работа начальнікаў аддзелаў Цэнтральнага Совета — ППХА (т. Гімпельсон), снабжэння (т. Клімаў) і камісара аддзела ППХА т. Хільчэўскі.

Учора на вячэрнім пасяджэнні пленума з заключным дакладам выступіў загадчык культасветаддзела ЦК КП(б)Б тав. Звілінг.

У прынятым рашэнні распрацаваны мерапрыемствы па ўздыму масавай работы ў БССР і па падрыхтоўцы да 20-годдзя ўтварэння БССР.

IV пленум Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР закончыў сваю работу.

НА АБЛАСНОЙ НАРАДЗЕ ПАЛІТАСВЕТРАБОТНІКАЎ

Вечарам 21 снежня пачалася нарада палітасветработнікаў Менскай вобласці. З дакладам загадчык аддзела Менскага аблана на нарадзе выступіў тав. Нарнова аб становішчы палітасветработы ў вобласці. У гарадах і раёнах вобласці працуюць хаты-чытальні, бібліятэкі і клубы. Выступаўшыя паказвалі недахопы ў рабоце.

Аднак, не ва ўсіх раёнах маюцца вячэрнія школы. У некаторых раёнах справа арганізацыі палітасветработы пастаўлена дрэнна.

У спрэчках па дакладу выступіла 15 чалавек. Выступаўшыя таварышы з месц гаварылі аб слабым кіраўніцтве гэтым участкам работы з боку Наркамасветы і АблАНА. Ва многіх раёнах няма ўсіх неабходных умоў для работы.

Нарада інфармацыйныя даклады старшыні аблвыканкома і сакратара абкома партыі тав. Смоляра аб падрыхтоўцы да свята 20-годдзя БССР і заданнях палітасветработнікаў у рабоце па ўсенароднаму святу.

Сёння нарада заканчвае сваю работу.

ВЫДАТНЫ РЭКОРД СЛЕСАРА ШЭСЦЮКА

КІЕЎ, 22 снежня. (ТАСС). Слесар стаханавец кіеўскага завода «Транссігнал» Шэсцюк установіў новы рэкорд. Пры выкананні заданняў ён ужыў прыстасаванне ўласнай канструкцыі. За 3 гадзіны ён выканаў 35 норм, а дзённае заданне выканана на 2.166 проц.

РАБОЧЫЯ, РАБОТНІЦЫ І СЛУЖАЧЫЯ ГОРАЧА ВІТАЮЦЬ ПАСТАНОВУ УРАДА

Учора на ўсіх цэхах менскага скуразавода «Большэвік» адбыліся многалюдныя сходы, на якіх абмяркоўвалася пастанова Соўнаркома Саюза ССР «Аб увядзенні Працоўных кніжак».

На сходзе ў 1-м хромавым цэху выступіў старэйшы кадравы рабочы тав. Арошкер.

— Я горача вітаю пастанову Урада аб увядзенні Працоўнай кніжкі. Трэба, нарэшце, пакончыць з такім становішчам, калі лодыры, сімулянты і прагульшчыкі карыстаюцца амаль аднолькавымі правамі з кадравымі рабочымі, якія шмат год працуюць на заводзе. Лодыры раскрадаюць дзяржаўныя сродкі, атрымліваюць у год па некалькі водпускаў, пуцёўкі ў дамы адпачынку і санаторыі. Працоўная кніжка ўзніме дысцыпліну, створыць лепшыя ўмовы на нашых прадпрыемствах для кадравых рабочых.

Стругаль 2-га хромавага цэха тав. Баданэс, які працуе на заводзе 18 год, указвае, што грамадскія арганізацыі завода да гэтага часу не займаліся справай умацавання працоўнай дысцыпліны, не праводзілі ў гэтым напрамку масавай работы. Зольнае аддзяленне цэха ў апошні час працуе з перабоямі з-за недахопу рабочай сілы. І ў той-жа час з гэтага цэха за апошнія паўтара месяца звольнілася 85 чалавек, многія з якіх прайшлі спецыяльныя курсы па вывучэнні вытворчасці. Пры існуючым беспарадку з улікам кадраў гэтыя людзі беспадстаўна паступалі на іншыя прадпрыемствы.

Рабочыя на сходах аднадушна адобрылі пастанову саюзнага урада і прапанавалі ўнесці рад змен у існуючае заканадаўства аб парадку карыстання чарговымі водпускамі і ўпарадкаваць справу з аплатай па часовай непрацаздольнасці.

ЗААХВОЧВАЦЬ ДОБРАСУМЛЕННЫХ РАБОЧЫХ

Калектыў менскага станкабудаўнічага завода імя Варашылава поўнасцю адабрае пастанову СНК СССР аб увядзенні працоўных кніжак. На сходах, якія адбыліся 22 снежня ў ліцейным, загатоўчым і слясарным цэхах, выступалі лепшыя стаханаўцы завода. Яны адзначылі, што Уведзенне Працоўнай кніжкі павысіць вытворчую дысцыпліну і з'явіцца магутным сродкам для далейшага разгортвання стаханаўскага руху.

Свідравальшчык тав. Казлоў, які выступіў на сходзе рабочых слясарнага цэха, сказаў: «Уведзенне Працоўных кніжак мае вялікае значэнне. Ва ўсім свеце толькі ў нашай краіне клапоцяцца аб людзях, якія сваёй адданай працай умацоўваюць магутнасць сваёй радзімы. Лепшыя стаханаўцы, інжынеры, тэхнікі павінны карыстацца ўсеагульнай павагай. Працоўная кніжка з'явіцца адным з элементаў заахвочвання лепшых кадраў рабочага класа».

ЗА УЗОРНУЮ ДЫСЦЫПЛІНУ

БАБРУЙСК. Звыш 500 рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў бабруйскай швейнай фабрыкі імя Дзяржынскага сабраліся учора на агульны сход, на якім абмяркоўвалі пастанову СНК Саюза ССР «Аб увядзенні Працоўных кніжак».

Усеагульны сход горача адабраў рашэнне урада.

Думку ўсіх рабочых выразіў у сваім выступленні стаханавец-уцюжчык тав. Сівіцкі.

— Пастанова СНК СССР, — заявіў ён, — значна дапаможа ўмацаваць працоўную дысцыпліну. Уведзенне запісу ў Працоўнай кніжцы аб прэміях і ўзнагародах яшчэ раз пакажа, што ў нашай краіне праца з'яўляецца справай гонару, справай славы. Мы, добрасумленныя рабочыя, вітаем пастанову Урада, бо яна накіравана супроць лодыраў і прагульшчыкаў.

У прынятым рашэнні сход дзяржынцаў заявіў: «Пастанову СНК Саюза ССР аб увядзенні Працоўных кніжак мы ацэньваем як вялікі клопат партыі і ўрада. Гэта — магутны сродак заахвочвання чэсных і добрасумленных работнікаў і барацьбы з дэзарганізатарамі працы».

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ БССР

РЭСПУБЛІКА РЫХТУЕЦЦА

У гарадах і раёнах рэспублікі, на прадпрыемствах, у калгасах і ва ўстановах праходзіць дзейсная падрыхтоўка да ўсенароднага свята — XX-годдзя ўтварэння БССР. У інтэрнатах рабочых-будаўнікоў г. Менска праводзяцца гутаркі аб XX-годдзі БССР, аб ролі вялікага Сталіна ў стварэнні беларускай дзяржаўнасці. У дні юбілея, у клубе будаўнікоў, адбудуцца ўрачыстыя вечары з дакладамі і выступленнямі гурткоў мастацкай самадзейнасці. Урачыстыя вечары таксама адбудуцца ў клубах імя Сталіна, завода імя Варашылава і т. д.

Вялікая падрыхтоўка да радаснага свята разгорнута ў гомельскім чыгуначным клубе імя Леніна. Праводзяцца даклады і гутаркі аб дасягненнях БССР за 20 год, атрыманых пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна — Сталіна. У дні ўрачыстасці перад чыгуначнікамі выступяць ансамбль песні і пляскі, цымбальны аркестр і іншыя гурткі мастацкай самадзейнасці.

На прадпрыемствах, у калгасах, установах, школах і промарцелях Дубровенскага раёна, праводзяцца гутаркі і даклады аб перамозе ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі і ролі таварыша Сталіна і яго бліжэйшых саратнікаў у справе ўтварэння БССР. У бібліятэках, у хатах-чытальнях і клубах раёна арганізуюцца мастацкія і літаратурныя выстаўкі, паказваючыя росквіт народнай гаспадаркі і культуры БССР за 20 год.

У гонар свята раённы совет Асоавіяхіма намеціў правесці стралковыя спаборніцтвы па здачы норм на абаронныя значкі.

ВЫДАТНЫЯ ПОСПЕХІ

МАГІЛЕЎ. Новымі вытворчымі поспехамі сустракаюць рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі скурзавода імя Сталіна слаўнае XX-годдзе БССР.

У цэхах і брыгадах шырока разгарнулася социялістычнае спаборніцтва на лепшую падрыхтоўку да ўсенароднага свята.

У першых радах спаборнічаючых ідзе адмочна-зольны цэх, які выканаў гадавы план на 120 проц.

Рабочы калектыў, выканаўшы гадавы план да 5 лістапада, узяў на сябе абавязацельства даць краіне да канца года яшчэ на 4 мільёны рублёў прадукцыі.

С. КАЗНАЧЭЕЎ.

—о—

596 проц. НОРМЫ

ЛЕЛЬЧЫЦЫ. Пастаянныя лесарубы Мілашэўскага лесапункта штодзённа перавыконваюць у некалькі раз дзённую норму выпрацоўкі. 13 снежня лесарубы Гаўрылавец і Астапаў, працуючы лучковымі піламі на недарубах, загатовілі за дзень 41 раўметр дроў, выканаўшы норму на 596 проц.

КАЦНЕЛЬСОН,
дырэктар леспрамгаса.

ПЕРАМОГІ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

Сярод чыгуначнікаў станцыі Менск-таварная разгарнулася социялістычнае спаборніцтва на дастойную сустрэчу слаўнага свята—XX-годдзя БССР.

Добрых паказальнікаў дабіўся саставіцель паяздоў т. Жучкевіч. Замест 45 мінут ён фарміруе поезд за 30—31 мінуту. Тав. Радзюк падае вагоны да месца разгрузкі за 56 мінут, замест 90 мінут па норме.

Узоры ў рабоце паказваюць комсамолкі-стрэлачніцы, нядаўна прышоўшыя на транспарт, тт. Васільева, Верабей, Карабоўская і інш. Стрэлкі яны ўтрымліваюць заўсёды ў чыстаце і тэхнічнай спраўнасці.

—о—

ПЕРАДАВІКІ ЛЕСАЗАГАТОВАК

ЕЛЬСК. Ельскі леспрамгас датэрмінова выканаў гадавы план па лесавывазцы на 100,9 проц. Калектыў рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых леспрамгаса абавязаўся да 1 студзеня 1939 года—XX-годдзя БССР дадаткова загатовіць і вывезці 8.000 кубаметраў лесу.

У ГОНАР СЛАЎНАГА ЮБІЛЕЯ

ГОМЕЛЬ. Калектыў гомельскага камбіната «Спартак» у гонар XX-годдзя БССР датэрмінова выканаў сваю гадавую вытворчую праграму. Выпушчана прадукцыі на 23.763 тыс. рублёў. Да канца года камбінат дасць краіне прадукцыі звыш плана на 1 мільён рублёў.

У СОЎНАРКОМЕ САЮЗА ССР

Аб адмене распараджэння Мосгарана ад 5 лістапада 1938 года
Аб ацэнцы паспяховасці навучаючыхся

Разглядзеўшы распараджэнне Маскоўскага гарадскога аддзела народнай асветы ад 5 лістапада г.г. і загад Наркамасветы РСФСР ад 15 снежня з повада гэтага распараджэння Мосгарана, Совет Народных Камісараў Саюза ССР устанавіў наступнае:

Распараджэнне Мосгарана (за подпісам тав. Шапаваленка) ад 5 лістапада г.г. аб тым, каб у сярэдняй і пачатковай школах адносіць да паспяваючых на «выдатна» і «добра» толькі тых вучняў, якія маюць «выдатна» і «добра» не толькі па асноўных прадметах, але таксама па спевах, маляванню, чарчэнню і фізкультуры,—пярэчыць рашэнням урада і партыі па сутнасці справы з'яўляецца грубым антыпедагагічным скажэннем, несправядліва крыўдзячым пераважную частку навучаючыхся, маючых па асноўных прадметах «выдатна» і «добра».

Няправільным гэта распараджэнне Мосгарана з'яўляецца таксама таму, што згодна гэтага распараджэння да непаспяваючых адносяцца вучні, атрымаўшыя дрэнныя адзнакі хоць-бы па аднаму з такіх прадметаў, як спевы, маляванне, чарчэнне, фізкультура, што недапушчальна.

Загад Наркамасветы РСФСР (тав. Тюркіна) ад 15 снежня г.г., які толькі часткова адмяняе ўказанае распараджэнне Мосгарана ад 5 лістапада, з'яўляецца на справе спробай змазаць і прыкрыць памылку Мосгарана, тады як Наркамасветы абавязан быў выкрыць антыпедагагічную памылку Мосгарана і быстра ліквідаваць яе.

На падставе гэтага Совет Народных Камісараў Саюза ССР

1. Прапанаваў СНК РСФСР адмяніць распараджэнне Мосгарана ад 5 лістапада г.г., лічачы яго грубым антыпедагагічным скажэннем.

2. Абвясціў вымову заг. Мосгарана тав. Сергеевай і загадчыку школьным аддзелам Мосгарана тав. Шапаваленка, непасрэдна адказных за выданне распараджэння Мосгарана ад 5 лістапада.

3. Прапанаваў Прэзідыуму Моссовета расследваць факт выдання загада Мосгарана ад 5 лістапада, каб прадухіліць паўтарэнне падобных недапушчальных фактаў.

4. Адзначыў беспрынцыпнасць пазіцыі народнага камісара асветы РСФСР тав. Тюркіна ў пытанні аб адмене выданага Мосгарана шкоднага, антыпедагагічнага распараджэння ад 5 лістапада і паставіў яму на від за выданне няправільнага, заблытваючага справу загада Наркамасветы ад 15 снежня.

Соўнаркому РСФСР прапанавана ўказаны загад Наркамасветы ад 15 снежня таксама адмяніць.

5. Соўнаркому РСФСР прапанавана даць указанні Наркамасветы РСФСР, каб пры ацэнцы паспяховасці, а таксама і пры выпуску канчаючых школу, лічыць выдатнікамі навучаючыхся, якія маюць па ўсіх асноўных прадметах адзнаку «выдатна», незалежна ад адзнакі па музыцы, спевах, фізкультуры, маляванню.

Гэты парадак ацэнкі паспяховасці прапанавана праводзіць і ў адносінах іншых катэгорый навучаючыхся, г. зн. не лічыць непаспяваючымі тых навучаючыхся, якія маюць нездавальняючыя адзнакі па музыцы, спевах, фізкультуры, маляванню.

* * *

На падставе пастановы Соўнаркома СССР, Соўнарком РСФСР адмяніў распараджэнне Мосгарана ад 5 лістапада і загад Наркамасветы РСФСР ад 15 снежня г.г. і даў указанні Наркамасветы РСФСР у адпаведнасці з 5 пунктам пастановы СНК СССР аб ацэнцы паспяховасці навучаючыхся.

У ПРАХ ЯНО ПАЛА І ЗНІКЛА, ЯК ДЫМ

(ГІСТАРЫЧНЫЯ ДАКУМЕНТЫ АБ ДАРЭВАЛЮЦЫЙНАЙ БЕЛАРУСІ)

РАБОЧЫ ДЗЕНЬ— 14½ ГАДЗІН

З правіл унутранага распарадку для рабочых гарбарнага завода Л. Б. Суціна. Менск, Ніжняя Ляхаўка, 1899 г.

§ 4. АБ ЧАСЕ РАБОТЫ

Работа для ўсіх рабочых завода пачынаецца ў 6 гадзін раніцы і канчаецца ў 7 вечара з перапынкам для снедання з 8 да 8 з палавінай гадзін раніцы і для абеда — з 12 да 1 гадзіны дня.

Качагары пры паравых катлах і машыністы пры паравых машынах выходзяць на работу ў 5 гадзін раніцы і ўходзяць у 7 з палавінай гадзін вечара з тымі-ж перапынкамі для снедання і абеда, як і для астатніх рабочых. Але качагары не адыходзяць ад давераных іх догляду катлоў і снедаюць і абедаюць у кацельным памяшканні.

(З матэрыялаў Гістарычнага музея БССР).

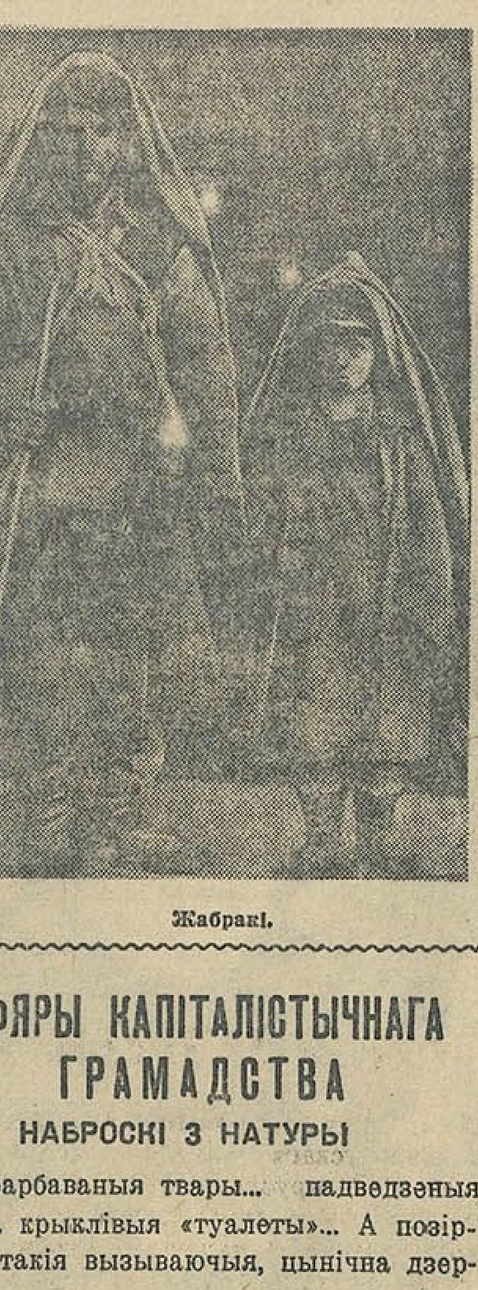

Жабракі.

АФЯРЫ КАПІТАЛІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА

НАБРОСКІ З НАТУРЫ

Нафарбаваныя твары... паведзеныя вочы... крыклівыя «туалеты»... А позіркі — такія ласкавыя, цынічна дзерзкія!

У вачах іх я чытаю: «галеча»... У кожным позірку — «голад»!...

І гоніць іх галеча лютая на вуліцу. Іх цела — крыніца «жыцця», танныя ласкі і пацалункі — іх мяняюць на мізэрны грош...

І вечарам, і ў пору, і ў спякоту, і ў холад яны — на вуліцы, прапануючы прахожым свае «паслугі».

(З газеты «Минское эхо» ад 2 снежня 1908 г.).

Капіталістычны лад выкідаў на вуліцы тысячы жанчын, асуджаў іх на голад і прастытуцыю. Такія карціны, аб якіх піша аўтар заметкі ў газеце «Минское эхо», можна было ўбачыць на ўсіх гарадах дарэвалюцыйнай Беларусі, як і ва ўсёй царскай Расіі. Такія карціны можна ўбачыць і зараз у буржуазных краінах.

ЦАР ВЫКРАСЛІЎ НАЗВУ „БЕЛАРУСЬ“

ПАВЕДАМЛЕННЕ КАМІТЭТА МІНІСТРАЎ, 1840 г.

З прычыны паднясення да Высачайшага падпісання праекта ўказа, у якім памінаюцца губерні беларускія і літоўскія пад гэтымі найменаваннямі, Гасудар Імператар закрэсліў назву беларускіх і літоўскіх і саізволіў загадаць перапісаць указ з найменаваннем губерній кожнай паасобку — Віцебскай, Магілёўскай, Віленскай і Гродненскай, прычым паследвала ўласнаручнае высачайшае паведамленне: правіла гэтага трымацца і наперад...

(З матэрыялаў музея Рэвалюцыі БССР).

Царскі ўрад, які вёў палітыку жорсткага нацыянальнага прыгнёту не мог цярпець нават слова, якое магло-б хоць колькі-небудзь напамінаць аб існаванні беларускага народа. Адным росчыркам пяра цар Нікалай забараніў слова «Беларусь» і пакінуў толькі назву губерній.

Адсталая калонія царскай Расіі

Прамысловасць дарэвалюцыйнай Беларусі была надзвычай адсталай, нават у параўнанні з вельмі нізкім узроўнем прамысловасці царскай Расіі.

Валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці складала ў 1913 г. у нязменных цэнах 1926—27 г. 89 мільёнаў рублёў. На 680 дробных прадпрыемствах поўсаматужнага тыпу працавала каля 13 тысяч рабочых. Розныя гаспадарчыкі-фабрыканты Сальманы, Рэкаўшчыкі, Суціны, Краеўскія, Саламонавы нажываліся на жорсткай эксплаатацыі рабочых, на высмоктванні з іх апошніх сокаў.

У значнай частцы раёнаў, у прыватнасці ў Палессі, зусім не было прамысловых прадпрыемстваў. 90 проц. усёй валавой прадукцыі давала лёгкая і харчовая прамысловасць. Палавіна усёй харчовай прадукцыі прыходзілася на памешчыцкія вінакурныя заводы і бровары.

На тэрыторыі Беларусі не існавала: машына- і станкабудаўніцтва, паліўнай, тарфяной, хімічнай, трыкатажнай, швейнай, тлушчавой прамысловасці і інш.

Афяры яўрэйскіх пагромаў у Полацку ў 1905 г.

Н. А. НЕКРАСАЎ

УРЫВАК З ВЕРША „ЖЕЛЕЗНАЯ ДОРОГА“

«Стыдно робеть, закрываться перчаткою,
Ты уж не маленький!.. Волосом рус,
Видишь, стоит изможден лихорадкою,
Высокорослый больной белорус:
Губы бескровные, веки упавшие,
Язвы на тощих руках,
Вечно в воде по колено стоявшие
Ноги опухли, колтун в волосах».

У ВЕЧНАЙ КАБАЛЕ

Дагавор сялянкі, якая наймалася на работу ў маёнтак графа Патоцкага

«Я, сялянка, паступіла ў найм па сваёй згодзе ў маёнтак графа Патоцкага на сельскагаспадарчыя работы, якія-б мне ні даручалі, усяго на [illegible] рабочых дзён, на сваім утрыманні, платы за ўвесь час 34 рублі, у лік [illegible] атрымала задатак 10 рублёў, а астатнія грошы буду атрымліваць па колькі я заслужу.

1. Выходзіць на работу з усходам сонца і працаваць да заходу сонца.

2. Калі я пакіну работу без законных прычын, я павінна вярнуць [illegible] так удвая, не патрабуючы за час работы ніякай аплаты.

3. На работы абавязваюся выходзіць адразу-ж, як толькі мяне выклікаюць.

4. Калі маёнтак выклікае мяне на якую-небудзь работу ў свята або ў нядзелю, то я не маю права адмаўляцца працаваць.

5. Калі я ў свята, або ў будні дні без дазволу маёнтка куды-небудзь пайду, то абавязана за гэтыя прагулы два дні адпрацаваць.

6. Калі я захварэю, або памру, за мяне павінна адпрацаваць сям'я.

Ні ў які выпадак я не магу нікуды пайсці да тэрміна. Гэтыя ўмовы мне выразна [illegible] і распісваюся».

МАСАВАЕ ШТРАФАВАННЕ РАБОЧЫХ

Весткі аб штрафаванні рабочых у 1901 годзе

Губерні	Усяго рабочых	Колькасць аштрафаваных	Проц.
Віцебская	7.562	4.647	61,5
Менская	7.380	4.909	66,5
Магілёўская	5.735	2.136	37,2

(З матэрыялаў музея Рэвалюцыі БССР)

Фабрыканты і заводчыкі шырока карысталіся табелямі штрафаў, якія складалі адну з асноўных частак правіл унутранага распарадку на капіталістычных прадпрыемствах. За кожную дробязь з рабочых спаганялі потам і крывёю зароблены рублі. У табелях штрафаў фігуравалі такія пункты, як напрыклад: «За парушэнне цішыні і парадку», «За бязмэтавае хаджэнне па заводу», «За дзерзасць і непаслухмянасць» і т. п.

У рэзультаце многія рабочыя пры палучцы атрымлівалі на рукі літаральна грашы, якіх ледзь хапала на сухі хлеб.

ЭКСПЛААТАЦЫЯ ДЗЯЦЕЙ

«... На некаторых з гільзавых фабрык вялікую частку рабочых складаюць малалетнія дзеці, працу якіх эксплуатуюць іх гаспадары самым жудасным і бессаромным чынам. За вельмі цяжкую і знясільваючую работу малалетнія рабочыя аплачваюцца ад 30 да 50 кап. у тыдзень... Няшчасныя дзеці страшэнна знясільваюцца на рабоце на гільзавых фабрыках, дзе яны бываюць па 16—18 гадзін у суткі».

(З газеты «Минское эхо» ад 2 снежня 1908 г.).

Так апісвала жудасную эксплаатацыю дзяцей на менскіх прадпрыемствах дарэвалюцыйная рэакцыйная газета «Минский листок», якую ніяк нельга западозрыць у згушчванні чорных фарбаў, у вялікай любві да рабочых дзяцей. Сапраўды, становішча дзяцей на фабрыках было жахлівым!

Хто ўладаў беларускай зямлёй

З 22,2 мільёна дзесяцін зямлі ў Беларусі невялікая кучка памешчыкаў уладала 11,4 мільёнамі дзесяцін, а 4 мільёны сялян (уключаючы кулакоў) мелі 10,8 мільёнаў.

Адной толькі княгіне Гогенлоэ належала 712 тысяч дзесяцін. Князь Вітгенштэйн меў 700 тысяч дзесяцін зямлі, граф Патоцкі — 240 тысяч дзесяцін; у князя Радзівіла у адной толькі Менскай губерні было 200 тысяч дзесяцін.

Гэтыя чатыры магнаты мелі такім чынам столькі-ж зямлі, колькі прыходзілася ў сярэднім на 700 тысяч сялян.

Дзвесце тысяч батракоў ад зары да зары працавалі на памешчыкаў і кулакоў. На іх-жа працавала 60 процантаў усіх сялян Беларусі.

Ачагі „культуры“

Звыш 75 проц. насельніцтва дарэвалюцыйнай Беларусі было непісьменным. Непісьменнымі былі каля 90 проц. усіх жанчын.

У Беларусі не было ні адной вышэйшай навучальнай установы. Для дзяцей працоўных дзверы ў навуку былі зачынены. Тэатры і кіно налічваліся адзінкамі.

У цемры і невуцтве пагразлі гарады і вёскі Беларусі. Гарэлку і рэлігію — вось што, замест культуры, прэпадносілі працоўным капіталісты і памешчыкі. Да рэвалюцыі на тэрыторыі Беларусі налічвалася 3.000 цэркваў, 704 сінагогі, 113 касцёлаў, 5.000 манаполек. 6.000 папоў, рабінаў і ксяндзоў адурманьвалі народ, заклікалі яго да малітвы і смірэння, да ўпавання на «царства нябеснае».

Голад гнаў з роднай зямлі

Цяжкая доля, вечная галеча, галад, жабрацтва гналі беларускага селяніна з роднай зямлі. Ён ехаў шукаць шчасця — у Амерыку, у Сібір, на Далёкі Усход. За 12 год да рэвалюцыі ў адну толькі Сібір перасяліліся 642 тысячы чалавек, у Амерыку — 80 тысяч чалавек.

14,3 проц. усіх перасяленцаў былой царскай Расіі прыходзілася толькі на тры беларускія губерні — Менскую, Віцебскую і Магілёўскую.

РАЗГАРАЛАСЯ ПОЛЫМЯ РЭВАЛЮЦЫІ

ЗАБАСТОВАЧНЫ РУХ У БЕЛАРУСІ У 1905—1907 гг.

У Віцебскай губерні баставала	14.060 рабочых
У Менскай „	24.406 рабочых
У Магілёўскай „	4.427 рабочых

СЯЛЯНСКІ РУХ

На 5 губернях Беларусі ў 1905—1907 гг. 39 паветаў (з 42) былі ахоплены рэвалюцыйнымі сялянскімі паўстаннямі.

(З матэрыялаў музея Рэвалюцыі БССР).

„БАРАЦЬБІТЫ“ З БЕЗДАРОЖЖАМ

«З прычыны мяркуемага ў самым бліжэйшым часе праезда п. начальніка губерні на аўтамабілі з Менска праз Бабруйск прадпісана земскім і гарадскім Управам паклапаціцца аб спраўнасці дарог, па якіх п. начальнік губерні мае праязджаць.

(«Минский голос» ад 24 ліпеня 1912 года).

Дарэвалюцыйная Беларусь была краінай страшэннага бездарожжа. Насельніцтва пакутвала з-за адсутнасці добрых дарог. У Палессі, у асобных месцах нельга было прабрацца ні на конях, ні пехатой. Заметка дарэвалюцыйнай менскай газеты яскрава паказвае, як царская адміністрацыя «змагалася» з бездарожжам.

СТРАШЭННАЯ ГАЛЕЧА

Данясенне цару ад галоўнага начальніка Заходняга края аб цяжкім становішчы сялян.

«Сяляне ўсіх не ведаюць хлеба, харчуюцца грыбамі і рознай сырасцяй, паражаючы ўсемагчымыя хваробы. Галеча страшэнная, а тут-жа побач роскаш памешчыкаў. Жыццёвыя сілы края зусім знясіліліся ў маральных і фізічных адносінах. Расслабленне дасягнула крайніх прадзелаў...»

(З матэрыялаў музея Рэвалюцыі БССР).

Гэта данясенне царскага сатрапа вельмі красамоўнае. Выключна бядотнае становішча сялян прымусіла загаварыць нават вернага пса памешчыкаў і капіталістаў. Ён баіцца, як-бы даведзеныя да роспачы сяляне не паўсталі супроць гаспадароў края.

ПРАДЗЕДАЎСКАЯ ТЭХНІКА

Потым і крывёй здабываў хлеб селянін у дарэвалюцыйнай Беларусі. Аманная кляча ледзь цягнула прымітыўныя прылады сельскагаспадарчай вытворчасці — саху і драўляную барану. Да Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі налічвалася 214.587 сох і 420.912 драўляныя бараны.

Але і далёка не ва ўсіх сялян быў нават гэты інвентар. Дзесяткі тысяч беднякоў не мелі коней, пазычалі ў больш заможных неабходныя сельскагаспадарчыя прылады, залязалі ў неаплатныя даўгі.

БЕЛАРУСКАЯ І ЯЎРЭЙСКАЯ МОВЫ—ПАД ЗАБАРОНАЙ

З АДНОСІНЫ ПАПЕЧЫЦЕЛЯ ВІЛЕНСКАЙ ВУЧЭБНАЙ АКРУГІ МЕНСКАМУ ГУБЕРНАТАРУ, 24 чэрвеня 1914 г.

«...Упраўленне Вучэбнай акругі не бачыць магчымым дазволіць пастаноўку ў г. Ігумені спектакляў на беларускай і яўрэйскай мовах [illegible] Ігуменскага [illegible] пачатковага вучылішча...»

АДНОСІНА МЕНСКАГА ГУБЕРНАТАРА МЕНСКАМУ ПАЛІЦЫЙМЕЙСТАРУ

Ад 1 сакавіка 1913 г.

Прапаную Вашаму Высакародзію [illegible] Менска ва ўласным доме ўладальніка атракцыяннага зала «Парыж» [illegible] яўрэйскіх спектакляў [illegible] тэатральнай зале «Парыж» [illegible].

(З матэрыялаў музея Рэвалюцыі БССР).

Так царскі ўрад душыў культуру народаў Беларусі, праследаваў іх родную мову, праводзіў палітыку нацыянальнага прыгнечання.

ГАРЭЛІ ГАРАДЫ

«...У Полацку згарэла каля тысячы дамоў. Агнём ахоплена 16 кварталаў. Страты дасягаюць некалькі мільёнаў рублёў. Распаўсюджванню пажару спрыяла тое, што ў Полацку няма водаправода. Ваду даставалі з цяжкасцямі...»

(«Минский голос» ад 2 жніўня 1912 г.)

Ад пажараў у стары час цярпелі многія гарады і сотні вёсак Беларусі. Газетная заметка дае яркі малюнак «добрабыту» павятовага горада, у якім гаспадарнічалі паны, дваране і купцы.

СТАРОНКІ МІНУЛАГА

Шчаслівая савецкая моладзь толькі па кнігах, па расказах старэйшых ведае, што ўяўляла сабою Беларусь да Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі. Пажаўцелыя дакументы музеяў і архіваў надзвычайна красамоўна расказваюць аб змрочным мінулым, аб тых праклятых годах, калі кастлявая рука капіталізма душыла ўсё жывое, усё творчае, калі мільёны працоўных стагналі пад ярмом эксплаатацыі і прыгнечання.

Газета «Минский голос» ад 8 ліпеня 1912 г. расказвае аб наступным кашмарным выпадку ў Бабруйску. Капітан Рышкоў, вяртаючыся ноччу дамоў, згубіў у палісадніку свае акуляры. Выклікаўшы свайго дзяншчыка Маліноўскага, ён загадаў знайсці акуляры. У цемнаце дзяншчык не мог хутка адшукаць іх. Капітан раззлаваўся, выхапіў шаблю і рассек плячо Маліноўскаму. Пацярпеўшы доўга хварэў, і астаўся назаўсёды інвалідам. Самае характэрнае ў гэтай справе, што замест пакарання звера-капітана, аддалі пад суд самога Маліноўскага за... невыкананне загаду начальства.

Такія-ж дзікія самавольствы і здзекі былі звычайнай з'явай на фабрыках, заводах, на вёсцы. У архіўных папках спраў фабрычных інспектараў Менскай губерні мы бачым безліч прыкладаў бесчалавечных адносін да рабочых, жорсткай эксплаатацыі і самавольстваў фабрыкантаў і заводчыкаў.

Рабочы дражджавога завода бр. Ракаўшчык у Менску Крывіцкі атрымаў пакалечанне на вытворчасці і страціў працаздольнасць. Калі паўстала пытанне аб выплаце пенсіі па інваліднасці, гаспадары, матывуючы тым, што Крывіцкі страціў працаздольнасць толькі часткова, прапанавалі яму атрымліваць за сваё пакалечанне 5 р. 63 кап. у год, або... 1½ капейкі ў дзень. Зусім зразумела, што рабочы адмовіўся ад гэтай крыўднай падачкі. Тады гаспадары, з благаславення фабрычнага інспектара, пад рознымі повадамі звольнілі Крывіцкага з завода.

Дзесяткі і сотні няшчасных выпадкаў былі на прадпрыемствах у рэзультаце абураючага парушэння элементарных правіл тэхнікі безапаснасці. Але ў справах фабрычных інспектараў гэтыя няшчасныя выпадкі ставіліся ў віну... рабочым. У 1916 г. на фабрыцы Ошэровіча ў Смалявічах у рэзультаце няшчаснага выпадку загінуў рабочы Шмуклер. Фабрычны інспектар 2-га ўчастка Менскай губерні паспяшаў прысці на выручку фабрыканту і аформіў гэты няшчасны выпадак, як рэзультат «прафесіянальнага рыску» рабочага.

Убогі, жалкі малюнак прадстаўлялі сабой гарады дарэвалюцыйнай Беларусі. Вось што, напрыклад, напісана аб мяшчанска-купецкім Менску ў старой энцыклапедыі Бракгауза і Ефрона. У горадзе «манастыроў 2 — мужчынскі і жаночы, у кафедральным саборы — цудатворная ікона богамацеры. Апрача сабора — дзве прыходскія цэрквы і дзесяць хатніх, адна могілкавая і адна прыпісная да сабора. Касцёлаў—2, кечэць — 1, сінагога — 1, яўрэйскіх малітвенных дамоў — 24».

Вось і ўсе «выдатнасці» губернскага цэнтра. Апрача таго, Менск «славіўся» яшчэ вялікай колькасцю шынкоў, піўных і пастаялых двароў.

«Айцы» горада — гласныя гарадской думы — менш за ўсё клапаціліся аб дабрабыце і культуры насельніцтва. Менская гарадская ўправа траціла ў год на ўтрыманне паліцыі і чыноўнікаў 28.115 рублёў, а на асвету — толькі 9.250 руб. Ускраіны горада, дзе жылі рабочыя, былі ў цемры і гразі.

Не дзіўна, што такі страшэнны госць, як халера, часта заглядваў у дарэвалюцыйныя беларускія гарады: Віцебск, Мазыр, Магілёў і ў іншыя. Халера збірала багатую жатву ў брудных, жабрацкіх кварталах рабочых ускраін.

Калі губернскія цэнтры прадстаўлялі сабой такую жудасную карціну, дык што-ж казаць аб павятовых гарадах. У газеце «Минский голос» ад 1 ліпеня 1912 года надрукаваны ўражанні аднаго падарожніка журналіста аб Бабруйску.

«Калі-б мне прапанавалі, — піша ён,—адным эпітэтам ахарактарызаваць гэты горад, я сказаў-бы: аднапавярховы Бабруйск... Горад ганарыцца знатакамі талмуда... Амаль на кожнай вуліцы — сінагога...»

А вось кароткая характарыстыка жыцця абывацеляў дарэвалюцыйнага Барысава ў газеце «Минское эхо» ад 10 ліпеня 1908 г.:

«Сумуе барысаўскі абывацель...

Адсутнасць разумовых забаў прымушае яго праседжваць доўгія гадзіны за зялёным сталом.

Мясцовы абывацель «ведае толк» у карцёжнай ігры: ён грае «разумна», бойка і... азартна. Грамадскі клуб — клуб «зялёнага поля» — як яго называюць у нас, клуб карцёжных ігракоў...»

Так празябалі абывацелі пад клапатлівай апекай гарадскога начальства — розных Скразнік-Дмуханоўскіх і Угрум-Бурчэевых.

Гэтыя «клопаты» начальства часам насілі характар здзекаў над усякім культурным мерапрыемствам. У 1908 г. перадавыя людзі Расіі ўзнялі пытанне аб пабудове ў С.-Пецярбургу помніка вялікаму рускаму вучонаму Д. І. Мендзелееву. Царскі ўрад вымушан быў дазволіць збор сродкаў на гэту справу.

Але арганізацыю збору даручылі... паліцыі. Рэцівыя гарадавыя і акалотачныя надзіранцелі абыходзілі базары, збіралі ахвяраванні і... клалі грошы сабе ў кішэню. А потым павятовыя іспраўнікі і паліцмейстэры данасілі начальству, што «ахвяраванняў на пабудову помніка ў С.-Пецярбургу Д. І. Мендзелееву не паступіла». (З рапарта бабруйскага павятовага іспраўніка менскаму губернатару).

Барысаўскаму іспраўніку «пашанцавала» — яго гарадавыя сабралі на помнік 50 кап., і ён змог «казырнуць» перад начальствам сваёй стараннасцю.

З значна большым поспехам праходзіў збор ахвяраванняў на пабудову ў Ялце санаторыя для чыноў паліцыі. Менскі губернатар—вядомы чорнасоценец Гірс разаслаў «чуллівы» цыркуляр усім начальнікам паліцыі Менскай губерні, у якім заклікаў аказаць садзейнічанне «ў ажыццяўленні гэтай добрай справы», каб «дружанікі» паліцыі маглі-б у «благадатным паўднёвым клімаце аднавіць свае сілы». Паліцыя старанна ўзялася за справу. Раскашэліліся тоўстасумы. Сотні і тысячы рублёў унеслі графы Патоцкі, Чапскі, князь Радзівіл, Скірмунт і іншыя, інтарэсы якіх ахоўваў паліцэйскі рэжым. Паліцыя ўсякімі пагрозамі вымагала грошы і ў працоўных.

Цяжка апісаць бядотнае становішча сялянства дарэвалюцыйнай беларускай вёскі.

Колькі трагедый з жыцця селяніна захоўваюць старонкі архіўных дакументаў. Царскія Прышыбеевы і Дзяржымарды асабліва лютавалі на вёсцы. Земскія начальнікі, станавыя,ураднікі, валасныя старшыны дапамагалі памешчыкам грабіць і здзеквацца над вясковай беднатой. Забітыя і прыгнечаныя сяляне ад цямна да цямна гнулі спіну на сваёй вузкай палосцы неўраджайнай зямлі, працавалі на памешчыкаў і кулакоў.

Аддзелы здарэнняў дарэвалюцыйных газет стракаталі выпадкамі забойства сялян на глебе зямельных сварак. Нярэдкі былі выпадкі забойства старых бацькоў, якія станавіліся ў цягасць галоднай сям'і. Была нават у Беларусі вёска «Убібацькі». Гэта назва напамінала аб страшэнных трагедыях, якія разыгрываліся ў сялянскіх сем'ях. А тым-жа самым напамінаюць назвы вёсак: «Махаеды», «Караеды», «Скарыначы». Яны расказваюць аб тым, як беларускія сяляне пухлі з голаду, збіралі скарынкі, елі хлеб, змешаны з карой, мохам і мякінай.

Усё гэта цяпер здаецца нам далёкім і страшным сном. Ніколі, ніколі не вернуцца назад тыя цяжкія, жудасныя часы. Яны назаўсёды адышлі ў галіну гісторыі, у галіну паданняў.

С. БУТОМАЎ,
С. ГАЛКІН.

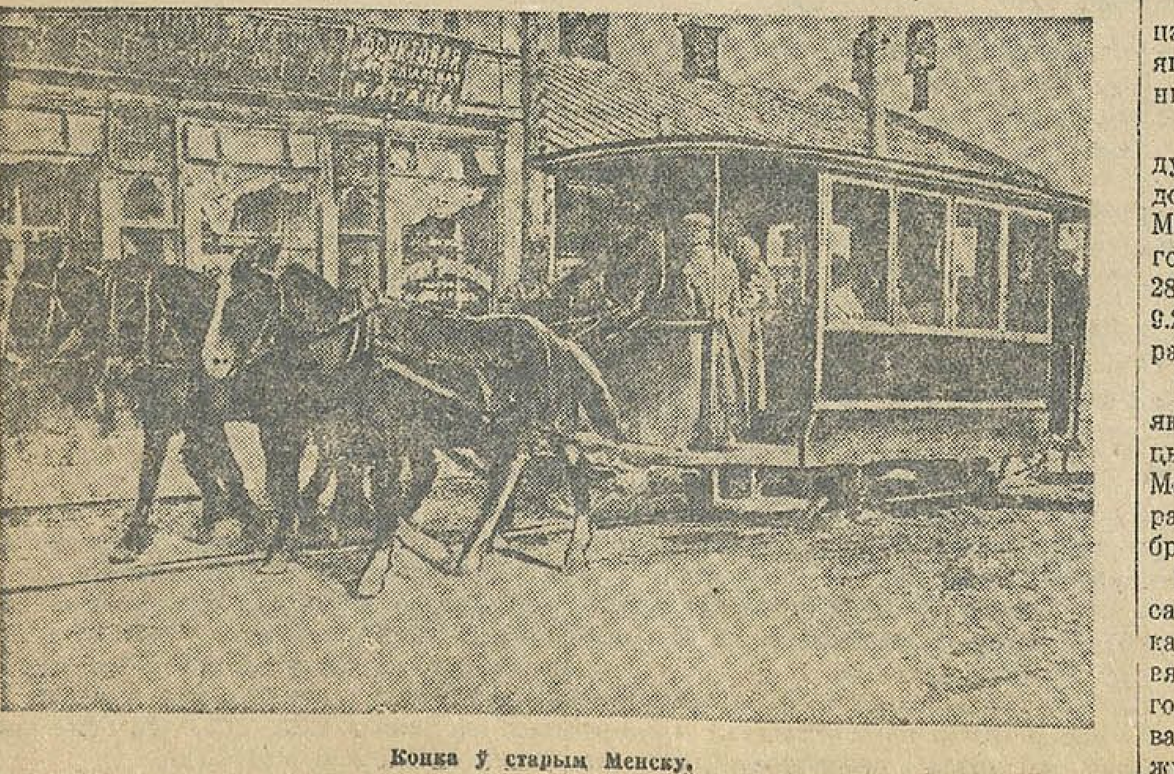

Конка ў старым Менску.

Спагнанне падаткаў. З карціны Прашчыкава.

Квітнее ордэнаносная Савецкая Беларусь

ПАД СОНЦАМ СТАЛІНСКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ ПЫШНЫМ САДАМ РАСЦВІЛА САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ. ПАД КІРАЎНІЦТВАМ ПАРТЫІ ЛЕНІНА — СТАЛІНА, ПРЫ БРАЦКАЙ ДАПАМОЗЕ ВЯЛІКАГА РУСКАГА НАРОДА, БЕЛАРУСЬ З БЫЛОЙ АДСТАЛАЙ, ЖАБРАЦКАЙ, ЛАПЦЮЖНАЙ КРАІНЫ — КАЛОНІІ ЦАРЫЗМА — ПЕРАТВАРЫЛАСЯ Ў КВІТНЕЮЧУЮ ІНДУСТРЫЯЛЬНА-КАЛГАСНУЮ САВЕЦКУЮ САЦЫЯЛІСТЫЧНУЮ РЭСПУБЛІКУ. ТОЛЬКІ ДЗЯКУЮЧЫ ВЯЛІКАЙ КАСТРЫЧНІЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭВОЛЮЦЫІ БЕЛАРУСКІ НАРОД АТРЫМАЎ СВАЮ ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ. ТВАРЦАМІ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ, АРГАНІЗАТАРАМІ БССР З'ЯЎЛЯЮЦЦА ГЕНІІ ЧАЛАВЕЦТВА ВЯЛІКІЯ ЛЕНІН І СТАЛІН.

АБ ШЧАСЛІВЫМ СЕННІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА ГАВОРАЦЬ ДРУКУЕМЫЯ НІЖЭЙ ЛІЧБЫ І ФАКТЫ.

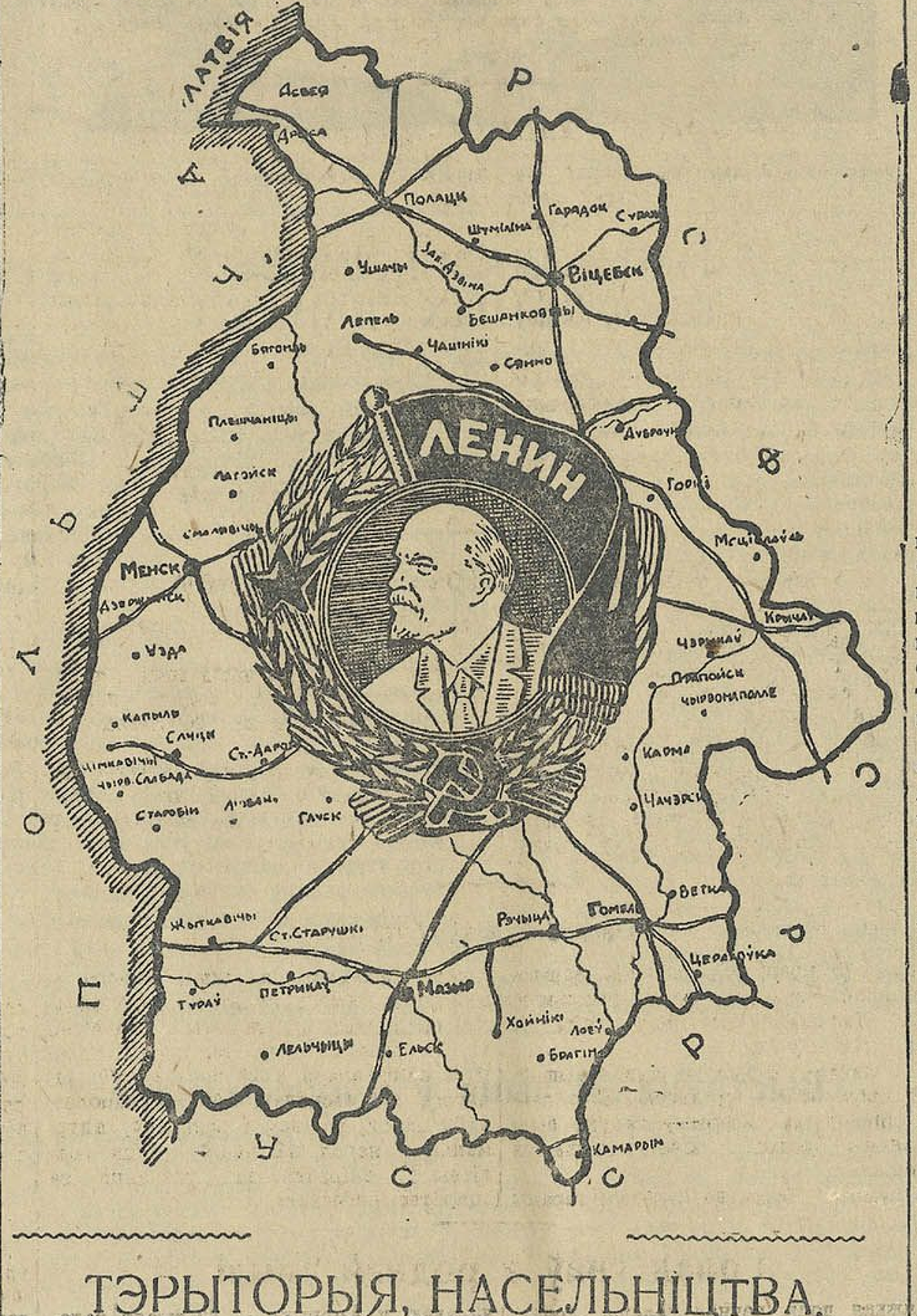

Прамысловасць

[illegible]анцка вырасшая сацыялістычная [прам]ысловасць карэнным чынам змя[ніла] ўсю структуру народнай гаспа[дарк]і БССР.

[Удз]ельная вага прамысловасці ў на[родн]ай гаспадарцы складае ўжо зараз [...]роцанты.

[Ка]лі ў 1913 годзе ўся прамысло[васц]ь дарэвалюцыйнай Беларусі вы[пус]ціла прадукцыі на 89 мільёнаў руб[лёў, т]о ў 1937 годзе выпушчана пра[дукц]ыі на 2.100 мільёнаў рублёў — [...] у 23,6 раза.

[За] годы двух сталінскіх пяцігодак [БС]Р узбагацілася зусім новымі галі[намі] прамысловасці, якіх не ведала [стар]ая Беларусь. На былых пустырах [і] непраходных балотах пабудаваны [буйн]ейшыя прадпрыемствы.

РОСТ РАБОЧАГА КЛАСА

[Ад]начасова з быстрым развіццём са[цыя]лістычнай прамысловасці вырас і [рабо]чы клас. Зараз у буйнай прамы[слов]асці і на транспарце рэспублікі [пра]цуе звыш **217.000 рабочых**. Рост у [пара]ўнанні з 1913 годам больш чым у [...]зоў!

СТАНКІ

[Ст]анкабудаўнічыя прадпрыемствы [Бел]арусі выпрацоўваюць дзесяткі ві[даў] складаных станкоў і машын. За [193]7 год было выпушчана **4.064 станкі**. [То]лькі за 10 месяцаў 1938 года станка[буд]аўнічая прамысловасць БССР дала [...] **станок**.

[С]танкі, вырабляемыя на нашых прад[пры]емствах, можна бачыць на заводах [і ф]абрыках Масквы, Ленінграда, Хар[кав]а, Чэлябінска і іншых гарадоў Са[вец]кага Саюза.

АБУТАК, ГАТОВАЕ АДЗЕННЕ

[З] кожным годам расце вытворчасць [тава]раў шырокага спажывання. Павя[ліч]ваецца іх асартымент, паляпшаецца [якас]ць.

[У] прасторных, светлых карпусах ві[цебс]кай швейнай фабрыкі «Сцяг індуст[ры]ялізацыі», менскай фабрыкі «Ка[стры]чнік» выпускаюцца дзесяткі фасо[наў] пальто, плашчоў, касцюмаў і ін[шы]х швейных вырабаў. За 10 месяцаў [бягуч]ага года швейная прамысловасць [БС]СР выпусціла на **174 мільёны руб[лёў] прадукцыі**. Савецкі спажывец ат[рым]аў за 1937 год і дзесяць месяцаў [бягуч]ага года ад беларускіх абутковых [пра]дпрыемстваў **14.819 тысяч пар** [абу]тку.

ЛЕСАМАТЭРЫЯЛЫ, МЭБЛЯ

[Ве]лізарныя лясныя масівы, якімі ба[гат]а наша рэспубліка, з'ўляецца вы[дат]най сыравіннай базай для развіцця [дрэ]ваапрацоўчай прамысловасці. У 1937 годзе лясная прамысловасць БССР выпусціла **1.518 тысяч кубаметраў піламатэрыялаў і на 52.980 тыс. руб. мэблі, а за 10 мес. 1938 г. выпушчана мэблі на 54.972 тыс. руб.**

ЗАПАЛКІ

Шырока развіта ў Беларусі запалкавая прамысловасць. Пабудаваныя за апошнія дзесяць год дзве запалкавыя фабрыкі — у Барысаве «Пралетарская перамога» і ў Рэчыцы «Х Кастрычнік» — з'яўляюцца буйнейшымі ў Саюзе. Рэканструявана Новабеліцкая запалкавая фабрыка «Везувій».

За 10 месяцаў бягучага года гэтыя прадпрыемствы выпусцілі **2.126 тысяч скрыняў запалак.**

КАНДЗІЦЕРСКІЯ ВЫРАБЫ

Кандзіцерская прамысловасць БССР узнікла за годы савецкай улады. Пабудаваны буйнейшыя кандзіцерскія прадпрыемствы — фабрыка «Комунарка» (г. Менск), камбінат «Спартак» (Гомель). Усяго ў 1937 годзе выпушчана **53,3 тысяч тон кандзіцерскіх вырабаў**, за 10 месяцаў гэтага года — **44,3 тысяч тон.**

СУВЯЗЬ

Сацыялістычная сувязь — важнейшая галіна народнай гаспадаркі рэспублікі — за 20 год Савецкай Беларусі стала зусім непазнавальнай. Колькасць паштовых устаноў павялічылася ў 1937 годзе ў параўнанні з 1913 годам у **7 раз.** Шырока развілася тэлефонная сувязь у калгаснай вёсцы. У многіх калгасах і сельсаветах ёсць зараз свае абсталяваныя тэлефонныя станцыі.

У рэспубліцы налічваецца **88.594 радыёўстановак.**

ЭНЕРГЕТЫКА

Нязмерна вырасла энергетычная база БССР. У 1913 годзе ў Беларусі было выпрацавана каля 4 мільёнаў кілаватгадзін электраэнергіі. У 1936—1937 гг. электрастанцыі рэспублікі далі **388 мільёнаў кілаватгадзін. Рост у 97 раз!**

У дзень XIII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі недалёка ад Оршы, на былых Арэхаўскіх непраходных балотах, была пушчана ў эксплаатацыю Беларуская дзяржаўная электрастанцыя ім. Сталіна. Яна прыводзіць у рух дзесяткі прадпрыемстваў Віцебска, Магілёва, Оршы, Дуброўны, Шклова. У сотнях кватэр калгаснікаў упершыню запалілася лямпачка Ільіча.

У студзені 1939 года будзе пушчана другая чарга Белдрэса. З уключэннем новага турбагенератара магутнасць станцыі павялічыцца на 60 проц.

ТЭРЫТОРЫЯ, НАСЕЛЬНІЦТВА, ПРЫРОДНЫЯ БАГАЦЦІ

Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка займае тэрыторыю ў **126 тысяч кв. кіламетраў.** Займаючы 0,6 проц. тэрыторыі СССР, Савецкая Беларусь **больш** Бельгіі, Галандыі, Даніі, узятых разам, **больш** Швейцарыі, Венгрыі, Партугаліі, Балгарыі. З 35 краін Заходняй Еўропы 22 краіны па тэрыторыі менш БССР.

**

Наша рэспубліка **пагранічная.** На працяжэнні 878 км. БССР мяжуе з капіталістычным Захадам — Польшчай і Латвіяй. Магутным фарпостам вялікай дзяржавы сацыялізма ўзвышаецца наша краіна на рубяжы з капіталістычным светам. **І ніколі не правацца варожым полчышчам за нашы пагранічныя стаўбы!**

**

Велізарныя масівы **лясоў** раскінуліся на тэрыторыі нашай рэспублікі. Яны займаюць плошчу ў **3,7 млн. гектараў.** У 1938 г. было пасаджана і пасеяна 23.327 гектараў лесу, у той час як за перыяд з 1883 па 1918 год — за 35 год — было пасеяна і пасаджана 12.500 гектараў. У лясных гаспадарках зроблена пасадка такіх каштоўных дрэваў, як манчжурскі арэх, амурскі бархат, пенсільванскі ясень, жоўтая сасна і інш., радзімай якіх з'яўляюцца ЗША, Канада, Далёкі Усход. Затраты на лесакультурныя работы ў 1938 г. складаюць каля 5,5 млн. рублёў.

**

Недарма Беларусь называюць **«тарфяным Данбасам».** БССР уладае велізарнымі масівамі торфу. Торф — не толькі апал, але і хімічная сыравіна для раду галін прамысловасці. На базе торфу працуюць усе буйныя электрастанцыі БССР, у тым ліку Белдрэс імя Сталіна. Ужо ў 1936 годзе было здабыта торфу ў 97 раз больш, чым у 1913 годзе. У гэтым годзе торфзаводы далі краіне 2,5 млн. тон торфу.

**

БССР мае значныя запасы фасфарытаў (Крычаў, Прапойск), розных глін, сапрапелаў, кварцавага пяску, крэйды, вапняку, французскай охры (Лоеў), мергеля (Крычаў), граніта (Лельчыцы). У Лагойску, Бабруйску, Баркаўшчыне ёсць каштоўныя мінеральныя крыніцы.

**

Насельніцтва БССР **складае каля** 6 млн. чал. Гэта — насельніцтва амаль двух Фінляндый, **больш** пяці Эстоній, трох Латвій. 80 проц. насельніцтва — беларусы, 9 проц. — рускія, 8 проц. — яўрэі, 3 проц. — палякі, латышы, літоўцы і інш. Аб'яднаныя вакол бальшавіцкай партыі і вялікага Сталіна працуюць народы БССР на карысць сацыялізма. Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка забяспечыла цудоўную сталінскую дружбу народаў.

**

БССР дзеліцца на **5 абласцей:** Віцебскую, Гомельскую, Менскую, Магілёўскую, Палескую. У нашай рэспубліцы 35 гарадоў, 14 рабочых пасёлкаў і 52 гарадскія пасёлкі. У сталіцы Савецкай Беларусі — Менску — звыш 200 тысяч насельніцтва. Віцебск і Гомель маюць кожны звыш 100 тысяч насельніцтва. Значна выраслі гарады: Магілёў, Бабруйск, Барысаў, Орша, Мозыр.

Сельская гаспадарка

Зямля, у мінулым абмытая слязмі і крывёю беларускага народа, змяніла сваё аблічча. Беларускае сялянства, якое вякамі гнула сваю спіну перад памешчыкамі, кулакамі і царскімі чыноўнікамі, стала роўнапраўным гаспадаром свайго лёсу. Назаўсёды зніклі жабрацтва, голад, прыгнёт, якія няспынна праследавалі беларускага селяніна.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна беларускае сялянства, як і сялянства ўсяго Савецкага Саюза, канчаткова замацавалася на калгасным шляху і завявала заможнае, радаснае і шчаслівае жыццё.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя дала беларускаму сялянству восем мільёнаў гектараў зямлі.

Вузкія, захудалыя, спустошаныя палоскі — зніклі. На іх месцы раскінуліся шырокія квітнеючыя калгасныя масівы. У рэспубліцы ёсць 9.665 калгасаў, якія аб'ядноўваюць звыш 714.000 сялянскіх гаспадарак — 89,9 проц. сялянскіх двароў БССР.

У БССР ёсць 64 саўгасы.

Сацыялістычная форма землекарыстання з'ўляецца адзіна-пануючай формай. Пра гэта ярка гаворыць наступная табліца:

Удзельная вага сектараў у агульным пасеве ў 1938 годзе

Дзяржаўна-кааператыўныя гаспадаркі	1,8 проц.
Калгасы	94 проц.
Аднаасобнікі	3,2 проц.
Пасевы рабочых і служачых	1,0 проц.

СЕЛЬГАСМАШЫНЫ

Сацыялістычная сельская гаспадарка аснашчана магутнейшым паркам першакласных сельскагаспадарчых машын. У рэспубліцы ёсць 215 МТС. На сацыялістычных палях Савецкай Беларусі ў гэтым годзе працавала: 8.141 трактар, звыш 1.000 камбайнаў, каля 4000 аўтамашын, 2.680 трактарных сеялак, дзесяткі тысяч трактарных малатарняў, ільноперабілак, жняярак і іншых сельскагаспадарчых машын.

65 ільнозаводаў апрацоўваюць ільнотрасту. Апрача гэтага, у калгасах ёсць 1 872 ільнотрапальныя машыны.

ПАСЕЎНАЯ ПЛОШЧА

За годы савецкай улады і калгаснага ладу намнога вырасла пасеўная плошча. Аб гэтым ярка гаворыць наступная табліца:

(У тысячах гектараў)

	Уся пасеўная плошча (у межах цяперашняй тэрыторыі рэспублікі)	Усіх зернавых	У тым ліку: Усіх тэхнічных	з іх ільну	Бульбы
1913 г.	2564,1	2039,0	90,3	71,8	323,1
1938 г.	3336,8	2072,8	246,1	210,6	632,6

УРАДЖАЙНАСЦЬ

Па-новаму стала радзіць калгасная зямля. З кожным годам расце ўраджайнасць сацыялістычных палёў. Вытворчасць зернавых культур супроць даваеннага ўзроўню павялічылася ў рэспубліцы ў 2 разы. Сотні калгасаў рэспублікі навучыліся атрымліваць ураджай у 15—20 цнт. зернавых, у 5—8 цнт. ільну з гектара. Вырасла выдатная армія стаханаўцаў — майстраў высокіх ураджаяў і ўдояў.

ЖЫВЕЛАГАДОЎЛЯ

Калгасны лад забяспечыў магутны рост жывёлагадоўлі. У 1916 годзе на тэрыторыі цяперашняй Беларусі было буйнай рагатай жывёлы 1.482 тысячы галоў, зараз — 2.358 тысяч галоў. У два разы павялічылася колькасць свіней і авечак. Яшчэ ў студзені 1937 года калгасы рэспублікі мелі 335 конегадоўчых ферм, 6.992 фермы буйнай рагатай жывёлы, 4.545 аўцагадоўчых, 4.724 свінагадоўчых і 3.198 змешаных, а ўсяго каля 20 тысяч жывёлагадоўчых ферм.

**

Растуць усе галіны калгаснай гаспадаркі. Прыгнечаны селянін дарэвалюцыйнай Беларусі марыў толькі аб хлебе. Яму, напрыклад, было не да садавіны. У 1913 годзе на тэрыторыі цяперашняй рэспублікі было каля 20.000 гектараў садоў. Але іх пладамі працоўны селянін ніколі не карыстаўся, бо гэтыя сады належалі памешчыкам, царкоўнікам. Цяпер плошча пад садамі займае 63.000 гектараў.

НОВЫЯ ПРАФЕСІІ

Калгасны лад выклікаў да жыцця і выхаваў выдатныя кадры вясковай інтэлігенцыі, стварыў новыя прафесіі, якіх не было і не магло быць у дарэвалюцыйнай, прыгнечанай Беларусі. У БССР налічваецца звыш 23.000 трактарыстаў, 2.000 машыністаў малатарняў, 1.200 камбайнераў, 1.400 трактарных механікаў, 13.000 палаводаў, дзесяткі тысяч вадзіцеляў усякіх сельгасмашын.

Толькі ў сістэме Наркамзема БССР ёсць 830 аграномаў, 537 заатэхнікаў і 174 ветэрынарных урачоў.

Калгасы рэспублікі паспяхова завяршаюць сельскагаспадарчы год — год, які прынёс новыя радасці і шчасце ў кожную калгасную вёску. Многія калгасы БССР выдаюць на працадзень па 3—4 кілаграмы хлеба, 8—10 кілаграмаў бульбы, па 3—5 рублёў грашыма, шмат кармоў для жывёлы, гародніны і іншага дабра. Натхнёныя вялікімі клопатамі партыі і ўрада і асабіста таварыша Сталіна аб беларускім народзе, калгаснікі рэспублікі энергічна разгортваюць падрыхтоўку да веснавой сяўбы, каб азнаменаваць новымі перамогамі калгаснага ладу надыходзячы 1939 год.

БЮДЖЭТ, НАРОДНЫЯ ДАХОДЫ

[У] бюджэце Савецкай Беларусі, як у [лю]стры, відзен яе няўхільны рост, [рост] добрабыту працоўных. За апошнія [...] бюджэт БССР вырас на [illegible] проц. Бюджэт 1938 года [illegible] тысяч рублёў. Фінансаванне сацыяльна-культурных мерапрыемстваў павялічылася ў 1938 годзе [illegible] на 432 проц. На сацыяльна-культурныя мерапрыемствы ў БССР у [1938] годзе расходуецца 830 мільёнаў [рублёў] — на 21 проц. больш, чым у 1937 [годзе].

[Р]асце дзяржаўны бюджэт. Найхутка[...]. З 1929 па [193]8 год заработнай платы рабо[чых] і служачых БССР павялічыўся [illegible]. За другую пяцігодку сярэдне[гадавая] заработная плата рабочых [і служачых] прамысловасці БССР вырасла на 70 проц.

Значна ўзраслі і даходы калгаснага [сялянства]. Часная стаханаўская праца [на] калгасных палях, узняты ураджай[насць] [illegible] калгасы [illegible] культура.

**

Рост матэрыяльнага добрабыту працоўных мас ярка адлюстроўваюць лічбы павелічэння тавараабароту. За 9 год тавараабарот па групе харчовых тавараў па БССР узрос у 15 раз. За тры апошнія года продаж харчовых тавараў павялічыўся больш, чым у 2 разы. Спажыванне цукру павялічылася ў 3 разы, мукі і круп — у 4 разы, [illegible] харчовых вырабаў — у 2 разы і т. д.

Калгасная вёска прад'яўляе велізарны попыт на тавары, аб якіх ніколі не ведала старая беларуская вёска — на патэфоны, швейныя машыны, добрую мэблю, прыгожы абутак, шаўковыя тканіны і т. д.

**

Аб росце матэрыяльнага добрабыту працоўных ярка сведчыць і павелічэнне ўкладаў у ашчадкасы.

Агульны размер астатку ўкладаў у ашчадкасы БССР складае 131.402 тыс. руб., у той час, як к пачатку першай пяцігодкі ён не перавышаў 4½ мільёна рублёў. Колькасць укладчыкаў дасягае 391 тысячы.

Ахова здароўя

За 20 год у БССР пабудаваны выдатныя клінікі, больніцы і амбулаторыі, створаны два медыцынскія інстытуты і 28 медыцынскіх школ. За апошнія годы [illegible] ўзорна абсталяваны клінічны гарадок у Менску. Зараз у нас налічваецца 618 амбулаторый, 230 радзільных дамоў, 700 фельчарска-акушэрскіх пунктаў, 326 сельскіх урачэбных участкаў і шмат іншых медыцынскіх устаноў. Упершыню ў гісторыі беларускай вёскі пабудаваны радзільныя дамы ў сельсаветах і калгасах. Зараз калгасных радзільных дамоў налічваецца 219. У рэспубліцы працуе каля 3 тысяч урачоў, што ў 7,5 раза больш, чым [illegible] урачоў, якія працавалі ў Беларусі ў 1904 годзе.

Дзесяткі дамоў адпачынку і санаторыяў абслугоўваюць працоўнае насельніцтва краіны.

Расходы на ахову здароўя працоўных БССР у 1938 годзе складаюць 250 мільёнаў рублёў.

**

Жанчыны і дзеці ў нашай краіне акружаны штодзённымі клопатамі і ўвагай партыі і ўрада. Да Вялікага Кастрычніка [illegible]. За 20 год савецкай улады ў БССР створана 1.575 дзіцячых ясляў на 50.975 месц, 120 дзіцячых кансультацый. Амаль пры кожным буйным прадпрыемстве і ва многіх калгасах функцыянуюць дзіцячыя сады, на якія дзяржава штогод траціць мільённыя сродкі.

З часу выдання закона аб дапамозе шматдзетным маці па БССР выплачана маці [illegible] 81 мільён рублёў.

КУЛЬТУРА, АСВЕТА, МАСТАЦТВА

Надзвычайна вялікіх поспехаў дабіўся беларускі народ у развіцці сваёй культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу.

БССР мае сваю Акадэмію навук, у якой працуе 300 навуковых работнікаў, 41 навукова-даследчую ўстанову, дзе працуюць 1.263 навуковыя работнікі. У Менску пабудаваны выдатны Універсітэцкі гарадок.

У нашай рэспубліцы налічваецца 7.071 школа, 22 вышэйшыя навучальныя ўстановы, 80 педвучылішч, 20 рабфакаў. У школах БССР навучаецца 1.256 тысяч вучняў, у вышэйшых навучальных установах — 16 тысяч студэнтаў, на рабфаках — каля 6 тысяч.

У навучальных установах працуе 31.100 настаўнікаў. У педагагічных вучылішчах выхоўваецца 30.660 будучых настаўнікаў.

На БССР на адукацыю ў 1939 годзе асігнуецца 499.250 тыс. рублёў

Пад кіраўніцтвам партыі бальшавікоў беларускі народ дабіўся небывалага росквіту літаратуры, мастацтва і самадзейнай мастацкай творчасці. Наша рэспубліка зараз мае 14 тэатраў, 44 буйныя кінатэатры, дзяржаўную філармонію, кансерваторыю, тэатральнае вучылішча, мастацкае вучылішча, кіновучылішча, 4 музыкальныя вучылішчы, 10 музыкальных школ, кінофабрыку, 1.133 кіноўстаноўкі, з якіх 491 гукавая; па ўсёй рэспубліцы разраслася густая сетка радыёўстановак. У сталіцы БССР пабудаваны новы прыгожы будынак опернага тэатра і выдатны Дом Чырвонай Арміі.

**

Нязмерна вырасла сетка культурна-асветных устаноў. У гарадах і рабочых пасёлках БССР налічваецца 2.944 клубы, 88 раённых дамоў сацкультуры, 1417 хат-чытальняў, 3.687 бібліятэк з агульнай колькасцю кніг у 3.218 тысяч томаў, 15 музеяў. У рэспубліцы — дзесяткі паркаў культуры і адпачынку.

**

У БССР выдаюцца 197 рэспубліканскіх, абласных і раённых газет і 5 журналаў. Друкаваныя газеты выходзяць на многіх прадпрыемствах і ў навучальных установах. Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі выдае на беларускай і рускай мовах творы Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна, творы класікаў рускай і сусветнай мастацкай літаратуры і сучасных савецкіх пісьменнікаў. Кніжна-журнальная прадукцыя выходзіць у велізарных тыражах і колькасцях назваў.

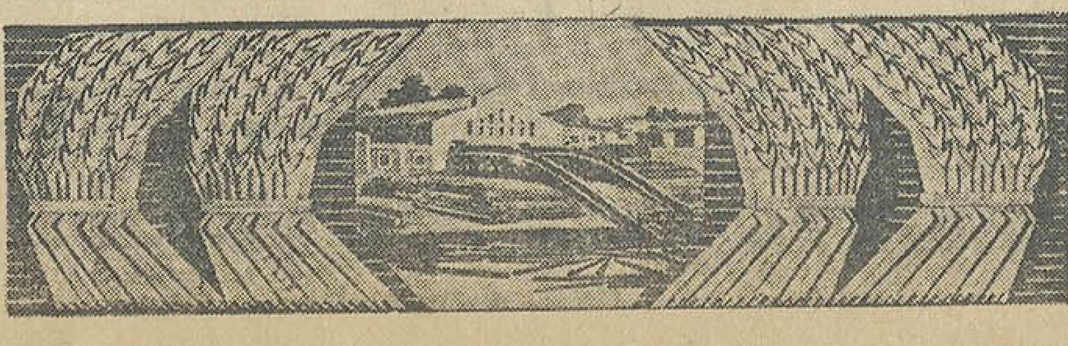

ВОДГУКІ ФРАНЦУЗСКАГА ДРУКУ НА ПЕРАГАВОРЫ ЧЫАНО Ў БУДАПЕШЦЕ

ПАРЫЖ, 22 снежня. (ТАСС). Рад парыжскіх газет пацвярджае, што меркаванні, якія звязваліся з паездкай італьянскага міністра замежных спраў Чыано ў Будапешт, апраўдаліся ў поўнай меры.

«Італьянскаму міністру, — піша газета «Эпок», — удалася дабіцца поўнага далучэння Венгрыі да «асі Рым—Берлін». Венгрыя цяпер будзе праводзіць палітыку гэтай асі. Венгрыя хутка пакіне Лігу нацый і далучыцца да так званага «антыкомінтэрнаўскага» пакта. Яе спробам аказаць супраціўленне Германіі, якія асабліва ярка праявіліся ў праекце стварэння сумеснай граніцы з Польшчай, наступіў канец. Венгрыя будзе ўзнагароджана за гэта падтрыманнем з боку Рыма і Берліна ў яе дамаганнях на тэрыторыі суседніх краін». «Венгрыя ўступіла таму,—піша газета, — што гэта ўступка адкрывае перад ёй магчымасць шырокай рэвізіі трыанонскага дагавора. Румынія, якая мае буйную венгерскую меншасць, падвяргаецца пагрозе як з боку Германіі, так і з боку Венгрыі. У Югаславіі таксама ведаюць, што Венгрыя не страціла надзеі на яе расчляненне».

«Калі Італія, — піша далей «Эпок»,— пайшла на такія вялікія ўступкі Германіі ў Цэнтральнай Еўропе, уступкі, якія можна назваць самаадрачэннем Італіі, то гэта таму, што яна атрымала фармальныя гарантыі падтрымання Германіяй італьянскіх патрабаванняў у Міжземным і Красным морах. Францыя павінна неадкладна ажыццявіць палітыку збліжэння з краінамі, якія падвяргаюцца, таксама як і Францыя, пагрозам, а іменна—з Польшчай і Румыніяй».

ЗАГАВОР СУПРОЦЬ ГЕНЕРАЛА ФРАНКО

ЛОНДАН, 21 снежня. (ТАСС). Агенцтва «Брытыш юнайтэд прэс» паведамляе з франка-іспанскай граніцы аб раскрыцці ў Бургосе буйнага загавора супроць генерала Франко. Зараз стала вядома, піша агенцтва, што днём 3 снежня ўвесь горад быў ацэплен паліцэйскімі і вечарам былі зроблены налёты на гасцініцы і рэстараны. У гэту ноч і ў наступныя дні было арыштавана 765 чалавек, сярод якіх, галоўным чынам, афіцэры і салдаты 11 артылерыйскага палка. Вялікая колькасць арыштаваных расстраляна, уключаючы двух палкоўнікаў і аднаго маёра. Загаворшчыкі намерваліся звергнуць урад Франко.

У Сан-Себасцьяне было арыштавана 200 чалавек у сувязі з выкраданнем планаў наступлення генерала Франко.

У гэтым наступленні меркавалася кінуць супроць рэспубліканцаў поўмільёна салдат. У планах было таксама падрабязна ўказана дыслакацыя артылерыі і авіяцыі мяцежнікаў.

РАСКРЫЦЦЁ ШКОДНІЦКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ Ў РЭСПУБЛІКАНСКАЙ ІСПАНІІ

БАРСЕЛОНА, 21 снежня. (ТАСС). Урад рэспубліканскай Іспаніі апублікаваў паведамленне аб раскрыцці варожай арганізацыі, мэтай якой было стварыць перабоі ў снабжэнні насельніцтва рэспублікі, галоўным чынам, у вялікіх гарадах. Урад заяўляе, што ён трымае ў сваіх руках усе ніці гэтай арганізацыі і будзе бязлітасным да віноўных. Папярэджваючы насельніцтва аб гэтай новай вылазцы ворага, які выкарыстоўвае правакатараў для сваіх гнусных мэт, урад заклікае ўсіх грамадзян прыняць удзел у барацьбе з сабатажнікамі і быць заўсёды пільнымі да ворагаў рэспублікі.

СТАНОВІШЧА ЎНУТРЫ АНГЛІЙСКАГА ЎРАДА

ЛОНДАН, 21 снежня. (ТАСС). Учора прэм'ер-міністр Чэмберлен гутарыў з удзельнікамі «бунта» — «малодшымі» членамі англійскага ўрада — з Гудсонам, Даферын Энд Ава і лордам Стрэтконам. Чэмберлен таксама бачыўся з ваенным міністрам Хор-Беліша, адстаўкі якога патрабавалі вышэйуказаныя члены ўрада. Затым Хор-Беліша і лорд Рэнсімен былі прыняты каралём.

У палітычных кругах прадаўжаюць аддаваць многа ўвагі гэтаму вельмі знамянальнаму інцыдэнту. Але чакаюць, што справа кончыцца на гэтым этапеператасоўкай міністэрскіх партфеляў.

Бадай, самым характэрным ва ўсім інцыдэнце з'яўляюцца паводзіны лейбарысцкай газеты «Дэйлі геральд», якая спяшаецца папярэдзіць сваіх чытачоў супроць магчымага вывада, што згуртаванне ўсіх сіл апазіцыі ў сучасны момант магло-б зваліць урад наогул.

ВЫСЯЛЕННЕ ЯЎРЭЯЎ З ДАНЦЫГА

ЛОНДАН, 21 снежня. (ТАСС). Як паведамляе данцыгскі карэспандэнт газеты «Дэйлі геральд», усім яўрэям, пражываючым у Данцыгу, загадана ліквідаваць свае прадпрыемствы і на працягу трох месяцаў пакінуць Данцыг. Яўрэйская дэлегацыя выехала ў Лондан для перагавораў аб рассяленні бежанцаў. Яўрэі, якія астануцца ў Данцыгу пасля 1 красавіка 1939 года, будуць насільна выселены з Данцыга.

ПАЕЗДКА ДАЛАД'Е НА ВОСТРАЎ КОРСІКУ І Ў ТУНІС

ПАРЫЖ, 21 снежня. (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе, што дакладная дата паездкі Далад'е на востраў Корсіку і ў Туніс яшчэ не ўстаноўлена. Далад'е адправіцца ў гэту паездку пасля закрыцця сесіі парламента і канчатковага зацвярджэння дзяржаўнага бюджэта. К моманту прыбыцця Далад'е ў Туніс там, як відаць, будзе сканцэнтраван рад французскіх ваенных суднаў.

ГАЛАСАВАННЕ ВОТУМА ДАВЕР'Я ЎРАДУ ВА ФРАНЦУЗСКАЙ ПАЛАЦЕ ДЭПУТАТАЎ

ПАРЫЖ, 22 снежня. (ТАСС). У палаце дэпутатаў адбылася сёння галасаванне вотума давер'я ўраду. Вотум давер'я быў прыняты нязначнай большасцю. За давер'е ўраду быў падан 291 голас, супроць давер'я галасавала 284 дэпутаты і ўстрымаліся ад галасавання 34 дэпутаты.

Удзельнікі «Мосфільма» закончылі вытворчасць гукавога фільма «Вялікі счет» аб правядзенні ўсесаюзнага перапісу насельніцтва. НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма.—У перапісным участку. (Фотахроніка ТАСС)

НАПЯРЭДАДНІ ЗІМОВЫХ ШКОЛЬНЫХ КАНІКУЛ

Надыходзячыя зімовыя канікулы школьнікі сталіцы БССР правядуць цікава і змястоўна. Разнастайным і вясёлым будзе досуг дзетвары ў Палацы піонераў. Залы, пакоі і фае будуць прыгожа ўпрыгожаны партрэтамі вялікага друга дзяцей — таварыша Сталіна і яго бліжэйшых саратнікаў, прыгожымі ёлкамі, каляровымі мастацкімі карцінамі, цацкамі і зелянінаю. У дні канікул Палац піонераў абслужыць звыш 16 тысяч школьнікаў горада. Адбудуцца цікавыя сустрэчы дзяцей з пагранічнікамі, пісьменнікамі, камбайнерамі, артыстамі. Будуць арганізаваны выступленні гуртоў мастацкай самадзейнасці Палаца і школ горада. 11 студзеня адбудзецца вялікі касцюміраваны бал-маскарад для вучняў 9 і 10 класаў.

Усе тэатры і кіно Менска рыхтуюцца да абслугоўвання школьнікаў у дні зімовых канікул. У Беларускім драматычным тэатры юныя гледачы прагледзяць пастаноўку «Кацярына Жарнасек», яўрэйскі Дзяржаўны тэатр пакажа «Тэв'е малочнік» і «Лейбке-салдат». 8 пастановак дасць тэатр Юнага гледача — «Годы выпрабаванняў», «Наша зброя» і інш. Штодзённа сотні і тысячы дзяцей наведаюць кінатэатры, дзе будуць дэманстравацца лепшыя савецкія кінафільмы: «Вялікае зарава», «Дзяцінства Горкага», «Балотныя салдаты» і інш. У парадку шэфства калектывы Белрадыёкамітэта, Дзяржфілармоніі, кансерваторыі і музычных школ арганізоўваюць для дзяцей рад канцэртаў.

Апрача таго, ва ўсіх школах горада праводзяцца навагоднія ёлкі, вечары і ранішнікі з выступленнямі спевакоў, танцораў, дэкламатараў. Будуць праводзіцца масавыя фізкультурныя спаборніцтвы на каньках, лыжах, санках і т. д. Спецыяльную праграму сваіх выступленняў рыхтуюць вучні школы імя Пушкіна. Яны выканаюць літаратурны мантаж з Пісьма беларускага народа вялікаму Сталіну.

9 студзеня каля 5 тысяч школьнікаў горада запоўняць ледзяное поле стадыёна «Харчавік». Тут у гэты вечар адбудзецца карнавал-ёлка на ільду.

Выстаўка „Рэчыца ў мінулым і зараз"

РЭЧЫЦА. Агітатары і палітасветнікі на прадпрыемствах і ў ўстановах правялі гутаркі на тэмы: «Ленін і Сталін — стваральнікі БССР», «Дасягненні БССР за 20 год», міжнароднае становішча і іншыя. У калгасе Равенска-Слабодскага сельсовета праведзена 13 гутарак. На ўсяму раёну з 25 па 30 снежня будуць праведзены палітінфармацыі, прысвечаныя святу.

Гаралскі савет рыхтуе вялікую выстаўку «Рэчыца ў мінулым і зараз». Пры клубе запалкавай фабрыкі будзе адкрыта выстаўка твораў на хатніх гаспадынь—вышыўкі, малюнкі, ткацтва і іншыя. У раённым Доме сацкультуры рыхтуецца выстаўка вырабаў прадпрыемстваў горада; тут будуць паказаны таксама партрэты і фатаздымкі знатных людзей раёна.

Актыўна рыхтуюцца да слаўнай гадавіны калектывы мастацкай самадзейнасці. Хор калгаса імя Літвінава падрыхтаваў для аблбліжных выступленняў спецыяльную праграму. Удзельнікі хора складаюць верш прысвечаныя XX-годдзю БССР. Цікавую праграму рыхтуе новаарганізаваны хор калгаса імя Калініна. Клуб фабрыкі «Х Кастрычнік» праводзіць вялікі бал-маскарад.

31 снежня скліканецца ўрачыстыя пленумы гарадскога і сельскіх саветаў.

НОВЫ АТРАД СПЕЦЫЯЛІСТАЎ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ

ВІЦЕБСК. (Кар. «Звязды»). Дзяніі грамадскасць Віцебскага ветэрынарнага інстытута ва ўрачыстай абстаноўцы адзначыла выпуск новага атрада спецыялістаў сацыялістычнай жывёлагадоўлі — 36 заатэхнікаў, якія скончылі заатэхнічны факультэт інстытута.

Па размеркаванню Наркамсаўгасаў СССР выпускнікі накіроўваюцца на работу ў розныя рэспублікі Саюза.

РАБОЧЫЯ ВЫВУЧАЮЦЬ ЗАМЕЖНЫЯ МОВЫ

БАРЫСАЎ. На запалкавай фабрыцы імя С. М. Кірава арганізавана два гурткі па вывучэнню замежных моў — англійскай і нямецкай. У гуртку англійскай мовы займаецца 20 рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў фабрыкі. Гурткоўцы праяўляюць вялікую зацікаўленасць да заняткаў.

З. СЕГАЛЬЧЫК.

АНСАМБЛЬ ГУСЛЯРОЎ

Перад сеансамі ў кінатэатры «Чырвоная зорка» выступае цікавы ансамбль рускай народнай музыкі, песні і пляскі. Асноўны музычны інструмент гэтага ансамбля — гуслі. Гук гусляў мелодычны, просты, сапраўды народны.

Ансамбль гусляроў вырас з самадзейнага калектыва. 8 год таму назад гэта быў звычайны рабочы гурток малых музыкантаў на ленінградскім заводзе «Красный треугольник». Жыхары ўзельнікі Ікаўчы ў адным Ноўскім раёне, усе ўдзельнікі гуртка мошна здружыліся не толькі на рабоце, але і самадзейнасці. Пасля насшэшных выступленняў у сябе на заводзе, у раёне, ансамбль быў запрошаны на ленінградскую дзяржаўную эстраду. Адсюль пачалася самастойнасць, уласнае жыццё канцэртнае.

І восьмы сёння ансамбль выступае ў Менску. Слухаюць яго наведвальнікі добра, музычныя нумары, народную пляску, песню прымаюць са здавальненнем. Рэпертуар ансамбля складаецца ў асноўным з народных песень, мелодый і плясак. Тут—«Дубінушка», «Вязаў по матушке, по Волге», «Всю-то я вселенную проехал», «Вдоль по улице метелица», рускія пляскі, песні савецкіх кампазітараў. Спецыяльную праграму мае ансамбль для нашых рабят. Вялікія дзіцячыя выступленні для школьнікаў, каб абслугоўваць школьнікаў.

За 15—20 мінут ансамбль знаёміць слухачоў з 3—4 народнымі песнямі, 1—2 плясамі. Выканане, нацыянальная ... руская песня, як «Ах ты ночень...» дробная ўспрымаецца слухачамі ... Ансамбль мае свае сольны ... Без поспеху выступаць, напр... пры выкананні ансамблем песні «... возера» (т. Кірылаў) і «Казачья ...рыйская» (т. Міхайлаў).

Добра на пастуховых ражках ... завод ульянаўскі ансамбль. Б... ... Сільвень, Егорар і Тімафей ... родную песню «Эх, да ты калін...» Арыгінальнасць і свежасць іх... ... канна захопліваюць слухача.

Нядрэнна ўспрымаюцца гледачамі ... слухачамі і такія рэчы, як «У ...» песні» і масавая руская пляска ... з шаснаю шчасці.

Бясспрэчна, што ансамбль ... песні і пляскі ... трупаратура значэння. Шкада толькі ... няць не апошнія месца на напал... Алак, што бадай, гусляры ... самбль не мае дасць ... ... праламання рэпертуара. Народ... зыка, песні і пляскі застануцца ... у сваім рэпертуары мець савецкі ... самых кампазітараў. Не ... ... таксама ансамблю ... ... свой рэпертуар за лік лепшых ... творчасці братніх народаў ... дзімы.

Такое пажаданне ... ансамбля ... калектыву якога можа расці ...нальнасць.

П. КАВАЛ...

КУРСЫ НАЧАЛЬНІКАЎ ЗМЕН ТОРФЗАВОДАЎ

СМАЛЯВІЧЫ. На торфзаводзе імя Орджанікідзе 20 снежня закончыліся курсы рыхтоўкі трохмесячныя курсы начальнікаў змен торфзаводаў сістэмы Белторфа. Займалася 67 таварышаў, сярод іх — 3 жанчыны. Побач з вывучэннем прамсэса работы на балоце, вывучэннем машын, курсанты праслухалі рад лекцый па гісторыі партыі.

Большасць слухачоў здалі заліку на «выдатна».

НОВЫЯ АЎТАБУСНЫЯ ЛІНІІ

У гэтым квартале на БССР адкрыты новыя аўтабусныя лініі: Бягомль—Барысаў, Слуцк — Менск. Лініі будуць пракладзены ... іуючыя Вязголь—Мена—Менск. На лініі будуць працаваць ... машыны.

За 10 месяцаў бягучага года на аўтабусных лініях рэспублікі перавезена 4.597.200 пасажыраў.

ЧЭСНАСЦЬ

Днямі ў Крымінальны вышук Упраўлення міліцыі НКВД БССР з'явілася кантралёрша менскага трамвайнага парка тав. Ю. І. Сілошна і прынесла пакет, згубленні пасажырам у вагоне трамвая. У пакеце аказалася 500 рублёў.

Як устаноўлена, гэтыя грошы былі згублены пенсіянеркай М. Д. Шульгобіч. Грошы вернуты ўладальніцы.

АДКРЫЦЦЁ КАТКОЎ

Масавым катаннем на каньках было адзначана 20 снежня адкрыццё каткоў стадыёнаў «Дынама» і «Лакаматыў» у Менску. Сотні юнакоў і дзяўчат запоўнілі ў гэты дзень ледзяное поле. На катку стадыёна «Дынама» ёсць раздавальня на 1700 месц і 300 пар канькоў для праката. На стадыёне «Лакаматыў» абсталявана раздзявальня на 400 месц.

КАМАНДЗІР-МАСТАК

Камандзір узвода Н-скай часці Кір'янкоў—таленавіты мастак. ... вялікім густам аформіў клуб, ... ны кабінет і чытальню часці, ма... ... напісаў партрэты тавар... Сталіна, Молатава і Варашылава.

У альбоме тав. Кір'янкова мног... ... люнкаў з жыцця байцоў і кам... Чырвонай Арміі. Асаблівы прывя... ўвагу рэальна зробленыя партрэт... цоў розных нацыянальнасцей. Да... гадавіны Рабоча-Сялянскай Чыр... Арміі і Ваенна-Марскога Флота... Кір'янкоў піша партрэт ... ... заўтра вайна».

І. ЗАЙЧ...

ЗА ЗДЗЕКІ НАД КАЛГАСНІКАМ

На лаве падсудных — былы ст... на калгаса «Энергія», Горкаў... сельсовета (Чэрвеньскі раён) ... нісевіч. Будучы кіраўніком сельс... ... ... веткі закона і здзекваўся над ... гаснікамі.

Свеякі — калгаснікі адзін за ... ... раскавалі суду як Дзенісевіч ... ... на другіх і праваў ... гаспадарчую работу ў калгасе ... ... кіраўніцтва ... гэтага года ... ... на поле, дзе ... трактарыст-камсамолец тав. Шмал... збіў яго. Пры нязначнай здаў ... ... гаспадаркі калгаса ... ...

Выязная судовая калегія на ... ... кальніх справах ... ... і прыгаварыла Т. Н. Дзенісевіч... ... ... пазбаўлення волі ... ... на 7 год. І. М...

ДЗЕННІК

Даклад для рабочых і савецкай інтэ... ныі горада на тэму: «20-годдзе ўтварэння Беларускай ССР» адбудзецца 23 снежня ў ... вечара ў Вялікай зале Дома партактыв... кладчык тав. І. Шапавалаў.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т. ЛЕБЕДЗІ...

ДЗЯРЖАЎНАЯ ФІЛАРМОНІЯ БССР — Клуб імя Сталіна
26 снежня — КАНЦЭРТ
АНСАМБЛЯ ПЕСНІ І ПЛЯСКІ
ДАНСКІХ КАЗАКАЎ
падрабязнасці ў афішах.
Пачатак у 9 гадзін вечара. Сапраўдны абанемент № 18.
Білеты ў касе клуба штодзённа з 12 да 2 і з 5 да 9 гадз. вечара.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
23 снежня СКУПЫ
Абанемент № 46.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна.

Дзяржаўны яўрэйскі тэатр БССР
23 снежня СУЛАМІФ
Абанемент № 11.
Пачатак у 8 г. веч.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ

Кінотэатр «РОДИНА» НА ГРАНИЦЫ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
«ДРУЗЬЯ ИЗ ТАБОРА»

Кінотэатр «Спартак»
МЯДЗВЕДЗЬ

Дзіцячы кінотэатр
ПУГАЧОЎ

Кінотэатр «Навіны дня»
1. Саюзкіножурнал № 56.
2. Флагманы Арктыкі.
3. Музей імя С. М. Кірава.

Кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"

ДА ВЕДАМА ШКОЛ!

План кінаабслугоўвання школьнікаў у часе зімовых канікул

з 30 снежня па 6 студзеня — «БАЛОТНЫЯ САЛДАТЫ».
7, 8 і 9 студзеня — «ЛУННЫ КАМЕНЬ».
10, 11 і 12 студзеня — «ПАДАРОЖЖА Ў АРЗРУМ».
Штодзённа тры дзённыя сеансы ПАЧАТАК У 12, 2 і 4 г. ДНЯ.
ПЕРАД КОЖНЫМ СЕАНСАМ ВЫСТУПАЕ АНСАМБЛЬ ГУСЛЯРОЎ рускай народнай песні, музыкі і пляскі.
ПАПЯРЭДНІ ПРОДАЖ БІЛЕТАЎ з 25 снежня з 11 да 4 г. вечара толькі арганізаваным парадкам праз прадстаўнікоў ад школ.

МЕНСКАЯ АЎТАРЭМСТАНЦЫЯ
(Магілеўскае шасэ, № 8)
ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА АЎТАГАСПАДАРАК,
што ЗАКЛЮЧЭННЕ ДАГАВОРАЎ
НА ГАДОВАЕ АБСЛУГОЎВАННЕ АЎТАМАШЫН марак ГАЗ-АА і М-1
ПРАВОДЗІЦЦА НА СТАНЦЫІ Ў СТАЛЕ ЗАКАЗАЎ з 20 снежня да 10 студзеня 1939 г.
Намячаецца пуск другой змены для правядзення чыстай прафілактыкі з 1 студзеня 1939 г. АЎТАГАСПАДАРКІ, ЖАДАЮЧЫЯ ЗАКЛЮЧЫЦЬ ДАГАВОР
на правядзенне ЧЫСТАЙ ПРАФІЛАКТЫКІ,
АБАВЯЗАНЫ ЗАРЭГІСТРАВАЦЦА ў стале заказаў станцыі ДА 28 СНЕЖНЯ г. г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ЗВОДНЫ ЗАКЛЮЧНЫ БАЛАНС

беларускай рэспубліканскай канторы „Сельхозснабжение"

НА 1 СТУДЗЕНЯ 1938 г.

АКТЫЎ	СУМА На 1/1 1937 г.	СУМА На 1/1 1938 г.	ПАСІЎ	СУМА На 1/1 1937 г.	СУМА На 1/1 1938 г.
АСНОЎНЫЯ СРОДКІ:			УЛАСНЫЯ РЭСУРСЫ:		
Будынкі і пабудовы, транспарт і інвентар	1797363	2171569	Статутны фонд	7926273	9015597
			Амартызацыйны фонд	84967	122524
			Іншыя фонды	15425	221423
			Рэзервы і прадстаячыя плацяжы	49000	41450
АБАРОТНЫЯ СРОДКІ:			РАЗАМ:	8075665	9400994
Запасы матэрыялаў, сыравіны і апалу	139102	119537	БЮДЖЭТНАЕ ФІНАНСАВАННЕ	—	3536000
Таварныя запасы	13247737	15777773	ПРЫЦЯГНУТЫЯ РЭСУРСЫ:		
Тавары адгружаныя	—	2394	Кароткатэрміновае крэдытаванне	4326337	3386464
Грашовыя сродкі	1430894	1051483	Разлікі	7582019	4789488
Разлікі	5254474	3148735			
Расходы будучых перыядаў	14080	9533			
РАЗАМ:	20086377	20109455	РАЗАМ:	11908356	8175952
ВЫДЗЕЛЕНЫЯ СРОДКІ:	50630	246046	НАКАПЛЕННЕ	1950349	1414124
БАЛАНС:	21934370	22527070	БАЛАНС:	21934370	22527070

ЗАБАЛАНСАВЫЯ АРТЫКУЛЫ НА 1/1 1938 г.

Амартызаваная частка асноўных сродкаў	278250	374043	Знос асноўных сродкаў	278250	374043

РАХУНАК СТРАТ І НАКАПЛЕННЯЎ

СТРАТЫ	Сума	НАКАПЛЕННІ	Сума
Нацэнка ўплочаная	48483	Ад рэалізацыі тавараў	1547107
Штрафы, пені і няўстойкі	775515	Штрафы, пені і няўстойкі	560491
Уцэнка тавараў	1595	Лішкі тавараў і матэрыялаў	195373
Ад спісання безнадзейных даўгоў	76385	Пералічэнне нескарыстаных рэзерваў	12391
Хішчэнні і растраты	3660	Ад спісання крэдыторскай запазычанасці	100806
Страты мінулых год	57144	Ад паступлення па безнадзейных даўгах	15746
Страты розныя	246488	Даходы мінулых год	170672
Адлічэнні ў рэзерв па спрэчных даўгах	41214	Даходы розныя	62022
УСЯГО СТРАТ:	1250484		
Чысты прыбытак	1414124		
БАЛАНС:	2664608	БАЛАНС:	2664608

Кіраўнік беларускай канторы Белсельгассснаба ЖУКАЎ.
Галоўны бухгалтар РАБІНОВІЧ.

Усямерна скарыстайце САМЫ ТАННЫ ВІД ЭНЕРГІІ —вецер!
НАБЫВАЙЦЕ ВЕТРАРУХАВІКІ
* * *
Даводзіцца да ведама гаспадарак Беларусі, што на складах СЕЛЬГАССНАБА ёсць
ВЕТРАНЫЯ РУХАВІКІ маркі ТВ-8м.
Ветраныя рухавікі могуць быць скарыстаны для механізацыі водаснабжэння ЖКТФ і насельніцтва, а таксама для прыводу механізмаў.
У 1939 годзе прамысловасцю будзе выпушчан ветраэлектрычны агрэгат ВІМЭ-Д-3м, прызначаемы для зарадкі акумулятарных батарэй і асвятлення.
КУПЛЯЙЦЕ ВЕТРАНЫЯ РУХАВІКІ!
СКАРЫСТАЙЦЕ САМЫ ТАННЫ ВІД ЭНЕРГІІ — ВЕЦЕР.
ЗАЯЎКІ на 1939 год
прымаюцца ў абласных канторах Сельгасснаба і яе філіялами.

патрэбен
ГАЛОЎНЫ БУХГАЛТАР
знаёмы з вытворчай бухгалтэрыяй.
Даведацца па тэл. № 21-361.

Прэзідыум, мясцком і калектыў работнікаў Цэнтральнага праўлення саюза рабочых камунальнабудаўніцтва БССР выказваюць спачуванне работніку ЦП саюза т. ДРУЖКОВУ П. А. з прычыны пасцігшага яго гора — смерці брата.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Савецкая, 49. ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: рэдактара — 21-352; намесніка рэдактара — 25-188; сакратарыята—20-830. Аддзелаў: партыйнага — 21-353; савецкага будаўніцтва і гандлю — 22-412; прамысловага — 21-356; сельскагаспадарчага — 21-846; літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-855; мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189; аддзел пісем— 20-844, 21-399, 21-885; ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-556; заг. выдавецтвам — 21-358; аб'яў — 25384.

Уп. Галоўлітбела № Б—5956 Менск, друкарня «Звязды», Савецкая, 49. М., М., Ш.